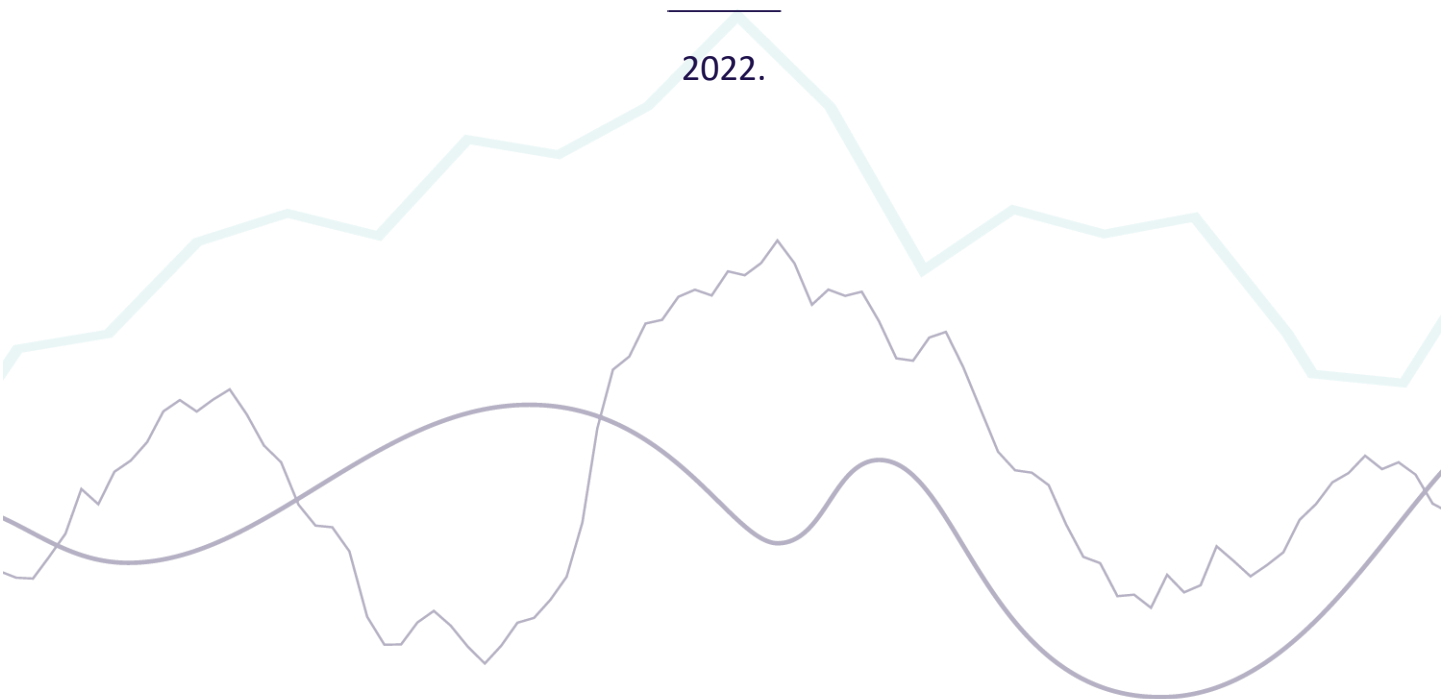

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

A NAV szerepe az adóbevalláson és adóbefizetésen alapuló adóztatási rendszer hatásosságában

ELEMZÉS

A NAV szerepe az adóbevalláson és adóbefizetésen alapuló
adóztatási rendszer hatásosságában

Engedélyező:

Domokos László
elnök

Szerkesztő:

ERDÉLYI ATTILA projektvezető

Az elemzés elkészítését felügyelte:

SALAMON ILDIKÓ felügyeleti vezető

Készítették:

ERDÉLYI ATTILA projektvezető

HALKÓNÉ DR. BERKÓ KATALIN számvevő

SZIKSZAINÉ KIRÁLY MÁRIA számvevő

Kiadja az Állami Számvevőszék

EL-3324-008/2022

Az Elemzés
az interneten
a www.asz.hu
oldalon
olvasható.

TARTALOMJEGYZÉK

▶	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	5
	Következtetések	7
▶	AZ ELEMZÉS CÉLJA, MÓDSZERE ÉS TÁRSADALMI INDOKOLTSÁGA	8
	Az elemzés célja, módszere	8
	Az elemzés háttere és társadalmi indokltsága	8
▶	1. AZ ADÓPOLITIKAI CÉLKITŰZÉSEK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TÖRVÉNYI VÁLTOZÁSOK	10
▶	2. A NAV SZEREPE AZ ADÓZÓI MORÁL JAVÍTÁSÁBAN ÉS AZ ÖNKÉNTES JOGKÖVETÉS ÖSZTÖNZÉSÉBEN	12
	2.1. Az adózói hibák megelőzésének, javításának támogatása	12
	2.2. Ügyfélközpontúság	13
	2.3. Adminisztráció csökkentése	15
	2.4. Gazdaságfehérítő intézkedések	16
	2.5. Végrehajtási cselekmények csökkentése	16
▶	3. A BEHAJTHATATLAN ADÓKÖVETELÉSEK KEZELÉSE	18
	3.1. A NAV behajtási tevékenységét meghatározó keretek	18
	3.2. A behajthatatlan követelések alakulása a NAV követelésállományán belül	19
	3.3. A törölt hátralékállomány alakulása	19
▶	4. AZ ADÓZTATÁSI TEVÉKENYSÉG KÖLTSÉGEI ÉS AZ ADÓBEVÉTELEK VISZONYA	21
▶	5. ADÓPOLITIKA HATÁSA A REALIZÁLT ADÓBEVÉTELEK ALAKULÁSÁRA	23
▶	FÜGGELÉK	25
	Az adópolitikai célkitűzések teljesülését szolgáló jogszabályi változások bemutatása	25
	Az adópolitikai célkitűzések mentén megvalósított főbb változások	28
	Az adórendszer egyszerűsítése érdekében tett intézkedések 2017-2020 között	31
▶	MELLÉKLETEK	32
▶	FELHASZNÁLT IRODALOM	34
▶	JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE	36
▶	RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK	37
▶	FOGALOMTÁR	38

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az adópolitika alakulása kiemelt jelentőségű a költségvetési folyamatok szempontjából, és meghatározó hatással van az állampolgárok életére. Az adó- és járulékbevételek biztosítják az állam működési, gazdasági, valamint jóléti funkcióinak finanszírozását. Az állam a közterhek befizetéséből finanszírozza a közszolgáltatásokat, mint például a közrend, közbiztonság ellátása, az egészségügy, az oktatás, a szabadidős, kulturális tevékenységek. Az adóbefizetések szolgálnak forrásul az állam gazdasági funkcióinak ellátására, amelyen keresztül a fiskális politika például egy gazdasági sokkhatás esetén képes növelni a nemzetgazdaság ellenálló-képességét a gazdaság mielőbbi talpra állítása érdekében.

Az adópolitika két meghatározó törekvése volt az elemzett időszakban, hogy egyrészt csökkenjen a munkát- és vállalkozásokat terhelő adók súlya a fogyasztást terhelő adók arányának emelkedésével párhuzamosan, másrészt a gazdaság „fehérítése” és ezen belül az adómorál javítása, az önkéntes jogkövetés ösztönzése.

Az adóigazgatás eljárásrendjének újraszabályozásával 2018-tól három új törvény¹ lépett hatályba. Az újraszabályozás célul tűzte ki, hogy az adóhatóság ügyfélközpontú szolgáltatásokat nyújtson, valamint segítse az adózókat az adókötelezettségeik teljesítésében. Cél volt továbbá az önkéntes jogkövető adózók intézményesített támogatása, valamint az adókötelezettségek teljesítésének megkönnyítése, az adminisztrációs terhek csökkentése. Fontos szempont volt, hogy a költségvetés bevételi érdekei ne sérüljenek és minden adózó a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően vegye ki részét a közteherviselésből. A törvényi szabályozáson keresztül így az Országgyűlés megteremtette az új adózási szemlélet elterjesztésének feltételeit.

A változtatások szükségességére az Állami Számvevőszék is felhívta a figyelmet a 2014-2015-ben a hátralékkézelési és végrehajtási eljárási területeken végzett ellenőrzése eredményeként, mivel az adatok a korábban alkalmazott módszerek felülvizsgálatának, szemléletváltásnak az indokoltságát mutatták.

A törvényi szintre emelt követelmények érvényesítéséhez különböző intézkedések bevezetése és a korábbiaktól eltérő eszközök alkalmazása vált szükségessé. Az adópolitikai célkitűzések megvalósításában jelentős szerep hárult a NAV-ra. A célkitűzésekkel a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) 2017-2021. évi stratégiája összhangban volt.

A prevenció (a hibák megelőzését segítő) eszközök közül kiemelendő a támogató jellegű ellenőrzések intézményesítése, amelynek eredményeképpen 2017-2020 között az adózók önellenőrzés alapján – az adóhatóság szakmai támogatása mellett – bevallott adókötelezettsége elérte a 103,2 Mrd Ft-ot.

Az ügyfél-centrikus feladatellátás keretében a NAV bővítette ügyfélszolgálatainak számát és a „Kormányablak Program” elindításával lehetőséget biztosított az adózók számára, hogy az adózási ügyeiket más hatósági, közigazgatási ügyekkel összekötve tudják elintézni.

Az adózók adminisztrációs terheinek csökkentésével összhangban bevezetett eSZJA rendszer népszerűsége 2017-2020 között jelentősen megnövekedett, a rendszerben elkészített bevallások száma az elemzett időszakban közel a duplájára emelkedett, és 2020-ra megközelítette a 4 millió bevallást. Az eSZJA rendszer segítette az adózókat a személyi jövedelemadó bevallás minél kisebb időráfordítással és minél kevesebb hibázási lehetőséggel történő benyújtásában, támogatta emellett a gazdaság fenntartható kifehérítését.

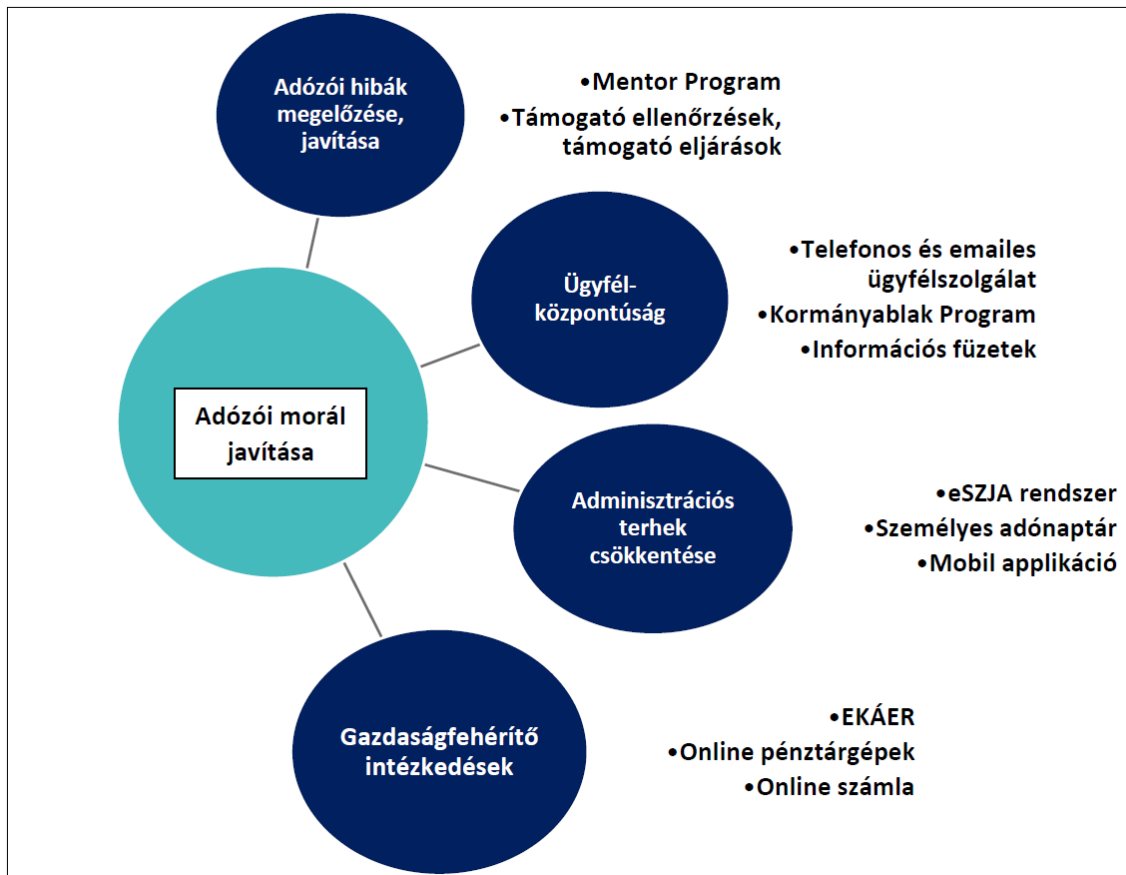
A 2017-2020 közötti időszakban alkalmazott és bevezetett gazdaságfehérítő eszközök (EKÁER, online pénztárgépek, automata berendezések adóhatóságához történő bekötése, online számla) az adóhatóság ellenőrzési és ellenőrzésre történő kiválasztási folyamatának támogatása, a fogyasztást terhelő adóbevételek realizálásának növelése mellett pozitív hatást gyakoroltak az adózók önkéntes jogkövetésére is.

A végrehajtási eljárások csökkentése érdekében a NAV fizetési felszólítások kiküldésével ösztönözte az adózókat adótartozásuk teljesítésére. Eredményességét mutatja, hogy a fizetési felszólításokból származó adóbevételek 2017-2020 között folyamatosan emelkedtek, és az időszakban összesen 311,2 Mrd Ft folyt be a központi költségvetésbe. A NAV az alkalmazott ösztönző eszköz (fizetési felszólítás) segítségével elérte,

¹ 2017. évi CL törvény az adózási rendjéről, 2017. évi CLI. törvény az adóigazgatási rendtartásról, 2017. évi CLIII. törvény az adóhatóság által fogantatható végrehajtási eljárásokról

hogy az adózók teljesítsék adókötelezettségüket, és elkerüljék a számukra és az adóhatóság számára is többletköltséggel, illetve időráfordítással járó végrehajtási eljárást. Mindez azt mutatja, hogy az adótartozással rendelkező adózók körében is javult az adózási morál, amely támogatta a gazdaság kifehéritését.

1. ábra A NAV szerepe az adózási morál javításában

Forrás: Állami Számvevőszék saját szerkesztés

Az ösztönző eszközök alkalmazásának bővülésével és az adózási morál javulásával párhuzamosan a 2017-2020 közötti időszakban az adóhatóságnál nyilvántartott teljes követelésállományon belül a behajthatatlan követelések állománya folyamatosan csökkent. A követelésállomány alakulására az adózási morál javulása mellett ugyanakkor az időszakra jellemző gazdasági növekedés, valamint a javuló munkaerő-piaci folyamatok is kedvezően hatottak.

A COVID-19 járvány okozta sokkhatás következtében 2020-ban fordulat következett be a folyó áron számított GDP és a realizált adóbevételek alakulása kapcsolatában. A realizált adóbevételek ugyanis – a korábbi évektől eltérően – magasabb ütemben emelkedtek (1,9%), mint a folyó áron számított GDP (0,5%). Ez arra enged következtetni, hogy a bevezetett intézkedések és alkalmazott eszközök eredményei hasznosultak, vagyis közpénzügyi szempontból javult az adóztatási rendszer hatásossága. A COVID-19 járvány okozta sokkhatás ellenére ugyanis növekedni tudtak a realizált adóbevételek. Ehhez hozzájárultak az adózási morál javulását támogató intézkedések, az adózási hibák megelőzését célzó adószakmai támogatások, az ügyfélközpontúság előtérbe helyezése, illetve a gazdaságfehérítő eszközök alkalmazása. Az intézkedések így együttesen segítik az állampolgárok önkéntes jogkövetését.

Következtetések

A 2017-2020 közötti adatok összességében a kitűzött adópolitikai célok teljesülése irányába mutatnak. A fogyasztást terhelő adók aránya az időszakban 36,7%-ról 40,0%-ra emelkedett, ugyanakkor a vállalkozásokat terhelő adók súlya 10,5%-ról 8,0%-ra mérséklődött. A munkát terhelő adók aránya számottevően ugyan nem csökkent, azonban ez leginkább a 2017-2019 közötti időszakra jellemző kedvező foglalkoztatási adatokkal hozható összefüggésbe. A munkát terhelő adókból realizált adóbevételek ugyanis a szociális hozzájárulási adó mértékének csökkentése (22%-ról 17,5%-ra) ellenére is növekedtek 2019-ig.

Az elemzett időszak tendenciáit erősíthetik a 2020-tól bevezetésre kerülő adóváltozások, amelyek tovább csökkentik a vállalkozásokat terhelő adók mértékét.

A NAV által alkalmazott ösztönző eszközök segítették az adózói hibák megelőzését, csökkentették az adózók adminisztrációs terheit és könnyítették adókötelezettségeik teljesítését, valamint támogatták a gazdaság fenntartható kifehérítését.

A bevezetett intézkedések összhangban voltak az adópolitika azon célkitűzésével, hogy az adózók ne kényszerítő intézkedések (behajtás és végrehajtás) útján, hanem önkéntes adófizetéssel járuljanak hozzá a központi költségvetés bevételeihez és a nemzetgazdaság fenntarthatóságához. Mindez a kialakított adórendszer eredményességén keresztül, az adófizetési hajlandóság emelkedésének hatásaként megteremtheti a lehetőségét egy magasabb szintű adózási kultúra irányába történő elmozdulásnak.

AZ ELEMZÉS CÉLJA, MÓDSZERE ÉS TÁRSADALMI INDOKOLTSÁGA

Az elemzés célja, módszere

Az elemzés célja annak feltárása, hogy a NAV az önkéntes jogkövető magatartás ösztönzésével, az adózási morál javításával elérte-e, hogy az adózók ne behajtás útján, hanem önkéntes adófizetéssel járuljanak hozzá a központi költségvetés bevételeinek és a nemzetgazdaság versenyképességének növeléséhez. Ezzel összhangban az elemzés 2017-2020 közötti időszakra vonatkozóan értékelt, hogy a „NAV 2.0 - A Megújulás Stratégia Programjában (2017-2021)” kijelölt célok elérése érdekében milyen lépéseket tettek az adópolitika meghatározásában és végrehajtásában érdekelt szereplők.

Az elemzés nyilvánosan elérhető adatok és a NAV adatszolgáltatásának felhasználásával készült. Az elemzést így egyfelől támogatták a NAV honlapján megjelent NAV 2017-2020 közötti időszakra vonatkozó Évkönyvek, másfelől a NAV adatszolgáltatásából származó behajtási tevékenységgel és NAV stratégia végrehajtásával kapcsolatos információk. Az elemzéshez felhasználásra kerültek a Magyarország költségvetésének végrehajtásáról készült 2017-2020. évi zárszámadásokhoz kapcsolódó szöveges indoklások, továbbá a NAV által a Pénzügyminisztérium (PM) részére készített beszámolók. Az elemzés elkészítését támogatták továbbá a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) által publikált adatok, valamint ÁSZ által korábban az adópolitikát érintően elkészített elemzések. A adópolitikával korábban foglalkozó ÁSZ elemzések közül kiemelendő az „Elemzés – A digitális eszközök adózásban történő alkalmazása” valamint az „Elemzés – A költségvetési politika COVID-19 járvány alatti alakulása különös tekintettel az ÁFA és az SZJA politikára” című elemzés.

Az elemzés nézőpontja, mércéje, kritériuma

Az elemzés mércéjét a teljesítmény-szemlélet jelentette az eredményesség, illetve a hatásosság elvének előtérbe helyezésével. Az elemzés értelmezésében az eredményesség elve a kitűzött célok és a szándékolt eredmények (hatások) elérését jelentette. (ÁSZ, 2020) A hatásosságot az elemzés úgy értelmezte, hogy az egy hosszabb távon, az eredmények hasznosulását követően értékelhető folyamat. Az elemzés közpénzügyi nézőpontból végezte el az értékelést, így a központi költségvetés adóbevételeinek alakulása és a gazdasági környezet állapota alapján tett következtetést az adóztatási rendszer hatásosságáról. Az elemzés kritériumának a 2018. január 1-jétől hatályos adóigazgatási jogszabályok megalkotásának célkitűzései közül a NAV szemléletformálásával, az önkéntes jogkövető magatartás ösztönzésével, az adózási morál javulásával kapcsolatos követelményeket tekintette.

Az elemzés háttere és társadalmi indokoltsága

Az adópolitika 2010 óta gyökeres átalakuláson ment át, amelynek egyik fő célja az volt, hogy csökkentsék a munkát terhelő adók arányát, továbbá a munkavállalók és vállalkozások adóztatásáról áthelyezzék a súlypontot a fogyasztást terhelő adókra. Ezen túlmenően célként került megfogalmazásra a szolgáltató jellegű adóhatósági tevékenység előtérbe helyezése, a NAV működésének ügyfél-centrikussá tétele.

A NAV vezetője a 2016. évi Nemzeti Adókonferencián egy működési és szakmai folyamataiban megújult, XXI. századi adóhatóság vízióját vázolta fel, mely elképzelésből 2017-ben egy részletesen kidolgozott, a Kormány által is elfogadott 5 éves stratégiai program lett, „NAV 2.0 A Megújulás Stratégiai Programja 2017-2021” elnevezéssel. A program általános jövőbeli célja az volt, hogy a NAV 2021-re Európa egyik leghatékonyabb, integrált módon működő adóhatósága legyen, amely az állami adóbevételeket elsősorban az önkéntes jogkövetés ösztönzése és a gazdaság fehéritése útján biztosítsa. Feladatát a bürokrácia lehető legkisebb terhe mellett, az adózókat partnerként kezelve végezze.

Az Állami Számvevőszék 2014-2015-ben ellenőrizte a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hátralékkezelési és végrehajtási eljárásait, valamint a kiemelt adózói körben gyakorolt tevékenysége szabályszerűségét. Megállapította, hogy 2009. és 2013. között a NAV által nyilvántartott hátralékállomány 2 078,5 Mrd Ft-ról 2 260,9 Mrd Ft-ra nőtt, annak ellenére, hogy az időszakban közel 3 800 Mrd Ft hátralékot töröltek elévülés, behajthatatlanság, tartozás mérséklés, illetve a felszámolási eljárásokhoz kapcsolódóan. Mindezek a korábban alkalmazott módszerek felülvizsgálatát, szemléletváltást indokoltak.

Az ÁSZ ellenőrzési megállapításaival, elemzéseivel hozzájárul az Országgyűlés törvényalkotó munkájához és a jó kormányzás gyakorlatának erősítéséhez. Az adózás a társadalom széles rétegét érinti, az állampolgárok nagy része legalább évente egyszer – a személyi jövedelemadó bevallás elkészítésével – részesévé válik. Az adózás a társadalom javát szolgálja, hiszen a közterhek megfizetése az újraelosztás lehetőségét biztosítja, vagyis az állami szerepvállalást a közszolgáltatásoktól kezdve a védelmi, egészségügyi, gazdasági, környezetvédelmi, szabadidő és kulturális funkciókon át. Éppen ezért olyan kiemelt jelentőségű, hogy az állampolgárok az ÁSZ jelen elemzésén keresztül egy objektív értékelést, visszajelzést kaphassanak az állami adóhatóság számára kijelölt célok teljesüléséről, az adóbevalláson és adóbefizetésen alapuló adóztatási rendszer hatékonyságáról.

1. AZ ADÓPOLITIKAI CÉLKITŰZÉSEK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TÖRVÉNYI VÁLTOZÁSOK

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (2017-2021) Stratégiai Megújulási Programjának (NAV 2.0) legfőbb célkitűzése arra irányult, hogy az adódatosság és az adóbeszedés hatékonyságának növelésével a NAV fokozza Magyarországot versenyképességét és biztosítsa a költségvetés bevételeit.

A stratégia további főbb pontjai az ügyfélközpontúság, a behajtási hatékonyság növelése szakmai korszerűsítéssel, közép- és hosszútávon fenntartható adóztatás megteremtése, valamint a teljes körű digitalizáció és a hatékony intézményi működés elérése volt. A szolgáltató állami adóhatóság koncepciójához illeszkedve célként jelent meg, hogy a vállalkozások, illetve a lakosság az adózási kötelezettségeinek, továbbá a jogkövető magatartásnak könnyebben és gyorsabban tudjon megfelelni. (NAV Stratégiai Megújulási Programja, 2016)

A Kormány 2016. április 4-ei ülésén tárgyalta és fogadta el az adózás rendjéről szóló törvény új koncepcióját, amiben az adóeljárás rend új alapokra helyezett szabályozását tűzte ki feladatul. Az Országgyűlés 2017 novemberében iktatta három törvénybe – a NAV 2017-ben elfogadott stratégiájában megfogalmazott célokat megerősítő – új adóhatósági eljárási szabályokat, amelyek 2018. január 1-jétől léptek hatályba. Ezzel az Országgyűlés megteremtette a fenntartható adóztatás, az adóztatási szemléletformálás feltételeit, amelyhez az ÁSZ ellenőrzése is támogatást nyújtott. Az ÁSZ ugyanis 2015-ben hozta nyilvánosságra a [NAV hátralékkezelési és végrehajtási eljárási, valamint a kiemelt adózói körben gyakorolt tevékenysége szabályszerűségének, az EUROFISC rendszer működésének ellenőrzéséről szóló jelentését](#). Az ÁSZ a jelentésben foglalt megállapítások alapján javaslatokat fogalmazott meg a NAV számára többek között a hátralékkezelési és végrehajtási eljárási feladatok eredményesebb ellátása érdekében. (ÁSZ, 2015)

Az adópolitikai célkitűzések megvalósítását szolgáló jogszabályi változásokról részletesebben az elemzés függeléké ad tájékoztatást. Az új szabályok többek között az alábbi követelményeket fogalmazták meg.

—▶ Átláthatóbb, könnyebben követhető jogszabályi környezet megteremtése

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvényt (rég Art.-t) 2018. január 1-jétől az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (új Art.), az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (Air.), valamint az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (Avt.) váltotta fel. Az új felépítéssel kialakított jogi környezet az adózók számára egyszerűbb és átláthatóbb szabályozást teremtett, amely így a 2017-2020 közötti időszakban támogatta az adózók önkéntes jogkövető magatartásának erősödését.

—▶ A költségvetés bevételi érdekeit biztosító rendelkezések

A költségvetés bevételi érdekeit szolgálta, hogy az új törvényi rendelkezésekkel közpénzügyi hatásokat kiváltó előírások kerültek bevezetésre. A jogszabályi változások az adóbevételek pontosabb tervezhetőségét, az eltitkolt költségvetési bevételek, valamint adóhátralékok minél jobb megtérülését, a fizetési kedvezmények könnyítését, az adózói morál javítását, továbbá az aránytalanul magas bírságok kiszabásának elkerülését biztosították. Az új szabályok így az elemzett időszakban segítették a költségvetés tervezését, illetve az adóbevételek előző évekhez viszonyítottan magasabb teljesülését.

—▶ A NAV szolgáltató jellegének erősítése, ügyfélközpontú szolgáltatások nyújtásával az önkéntes jogkövetés ösztönzése

Az új Art. egyfelől külön cím alatt szabályozza a NAV által nyújtott szolgáltatásokat, másfelől új szolgáltatások bevezetéséről is rendelkezik. A telefonos ügyfél tájékoztató és ügyintéző rendszer kialakítása és fejlesztése, a közhiteles nyilvántartásnak minősülő köztartozásmentes adózói adatbázis nyilvánosságra hozatala, a lekérdezhető adatbázisok körének bővítése, az elektronikus ügyintézési lehetőség teljes körűvé tétele mind a NAV szolgáltató jellegét erősítették az elemzett 2017-2020 közötti időszakban, és egyúttal fokozták az ügyfélközpontú működést. A kezdő vállalkozások támogatását szolgáló mentorálási program bevezetése és alkalmazása az adómorál javításában töltött be fontos szerepet.

—▶ **Az önkéntes jogkövetés intézményesített támogatása, az adózók segítése a kötelezettségek teljesítésében, ügyfélbarát állami adóhatóság**

Az adókötelezettségek teljesítésének megkönnyítése érdekében a NAV a bejelentési kötelezettségek teljesítéséhez online felületet alakított ki, továbbá önellenőrzés bejelentése esetén 15 napig biztosítja a szabályozás az adóhatósági ellenőrzés elrendelhetőségének tiltását. A hibák és hiányosságok kiküszöbölése érdekében 2017. január 1-jétől bevezetésre került a támogató eljárás, amelyben fontos szakmai támogató szerep hárult a NAV-ra.

—▶ **A gazdaság fenntartható kifehérítését támogató szabályok**

Az új Art. az állami adó- és vámhatóságnak széleskörű ellenőrzési jogot biztosít az online pénztárgépek és a kezelőszemélyzet nélkül értékesítést végző automata berendezések jogszerű működésének megőrzése érdekében. Továbbá az EKÁER rendszerbe történő bejelentési kötelezettség nem teljesítése, hibás, vagy hiányos teljesítése esetén kiszabott mulasztási bírság összegének mértékéig a szabályozás lehetővé teszi az igazolatlan eredetűnek minősülő fuvarozott termék lefoglalását.

—▶ **A személyes kapcsolatfelvétel esetköreinek szűkítése, az eljárási határidők ésszerűsítése**

Az Air. egyszerűsítette a NAV ellenőrzési struktúráját és csökkentette az adóellenőrzés maximális időtartamát, ami az adózók indokolatlan adminisztratív terhelését csökkenti. Az adóellenőrzések számának csökkentésével együtt járt a személyes kapcsolatfelvétel visszaszorulása is.

—▶ **A COVID-19 járvány miatti átmeneti változások**

A Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében 2020. április 21-én jelent meg a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak mérséklése érdekében szükséges adózási könnyítésekről szóló 57/2020. (III. 23) és a 140/2020. (IV. 21.) Kormányrendelet, amely a járványügyi helyzettel összefüggésben bevezetett adózási könnyítéseket, a végrehajtási intézkedések átmeneti felfüggesztését, valamint a beszámolási és az adózási határidők módosítását szabályozta. A Kormány továbbá kedvezményeket tett lehetővé az adózói minősítésekkel kapcsolatosan a veszélyhelyzet ideje alatt keletkező tartozások esetében. Illetékmentesen újfajta fizetési könnyítést vezetett be legfeljebb ötmillió forintig 6 havi fizetési halasztás, vagy 12 havi részletfizetés formájában. Az adómérséklést a nem természetes személy adózók számára is legfeljebb 20%-kal, de ötmillió forintot meg nem haladó összegben lehetővé tette. Ezen túlmenően a KKV-szektor számára a NAV gyorsabban utalta ki az ÁFÁ-t. Az intézkedések amellet, hogy segítették az adózókat adókötelezettségeik teljesítésében, támogatták a likviditási helyzetüket is. (ÁSZ, 2021b) Az EKÁER-rel kapcsolatos könnyítésként az adózók mentesültek a kockázati biztosíték nyújtása alól, amelynek visszautalásáról a NAV hivatalból intézkedett.

A törvényi keretek újraszabályozása alapján arra lehet következtetni, hogy a jogalkotási folyamatban a jogszabályi környezet újragondolása, az új törvények kodifikálása, valamint a korábban meglévő anyagi jogi törvények módosítása során a NAV stratégiájához illeszkedő célok szabályozási feltételei teljesültek. A megváltozott jogi környezet így megteremtette a feltételeit az adóbevalláson és adóbefizetésen alapuló adózói rendszer eredményességének, a stratégiai célkitűzések teljesítésének.

2. A NAV SZEREPE AZ ADÓZÓI MORÁL JAVÍTÁSÁBAN ÉS AZ ÖNKÉNTES JOGKÖVETÉS ÖSZTÖNZÉSÉBEN

A 2018-tól hatályba lépett új adózási jogi keretrendszer és a NAV 2017-2021. időszakra vonatkozó „2.0 A Megújulás Stratégiai Programja” új alapokra helyezte az állami adóhatóság és az adózók közötti kapcsolatot. Az új szemlélet azt a célt szolgálta, hogy az adómorál javításával az adózók ne behajtás útján, hanem önkéntes adófizetéssel járuljanak hozzá a központi költségvetés bevételeinek és a nemzetgazdaság versenyképességének növeléséhez. A célkitűzés minél eredményesebb megvalósítása érdekében egyre nagyobb szerep hárult a NAV-ra, hiszen szükségessé vált az adózókat segítő ügyfélközpontú működés kialakítása és az adókötelezettségek teljesítését támogató intézkedések bevezetése és ösztönző eszközök alkalmazása. A szemléletformálás megvalósításának módja tekintetében kiemelt prioritásként került meghatározásra, hogy a költségvetés bevételi érdekei ne sérüljenek, illetve, hogy minden adózó a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően vegye ki részét a közteherviselésből.

2.1. Az adózási hibák megelőzésének, javításának támogatása

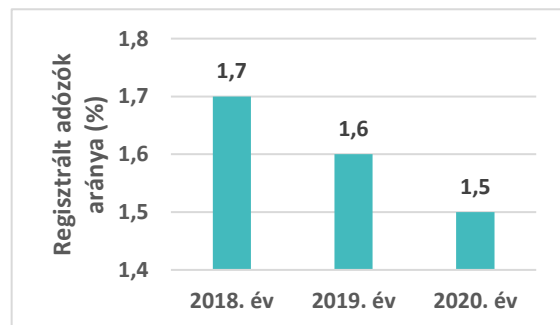
Az adózási morál javítása és az adózók önkéntes jogkövetésének ösztönzése érdekében a szolgáltató jellegű adóhatósági feladatellátás 2018-tól Mentor Programmal, valamint támogató eljárással, támogató ellenőrzéssel egészült ki.

◀ Mentor Program

A program keretében a NAV 6 hónapon keresztül segítséget nyújt a kezdő vállalkozások számára a jogkövető eljárásrend kialakításában, az adóadatok gondolkodás elsajátításában, valamint a helytelen adózási gyakorlat kialakulásának megelőzésében. A Mentor Programban való részvételhez a kezdő adózóknak regisztrálniuk szükséges a NAV-tól kapott üdvözlőléveiben foglaltak alapján. A Mentor Programba regisztrált adózók arányát a 2. ábra mutatja.

A NAV 2018-ban 109 839 üdvözlőllevelet küldött ki a kezdő vállalkozásoknak és 1907 adózó (1,7%) regisztrált a programra. A 2019. évben 0,1 százalékponttal kevesebb adózó regisztrált az előző évhez képest, ugyanis a 128 567 üdvözlőlévél alapján 1 796 vállalkozás rendelkezett érvényes regisztrációval. 2020-ra² az arány további 0,1 százalékponttal mérséklődött, mivel a 117 018 üdvözlőlévél következtében 1 733 adózó regisztrált. Az adózók önkéntes jogkövetésének növekedését, illetve a helytelen adózási gyakorlat alkalmazásának csökkentését támogatta ugyanakkor, hogy 2018-hoz viszonyítva a NAV 2019-ben 17,1%-kal, míg 2020-ban 6,5%-kal növelte a kezdő vállalkozások részére kiküldött üdvözlőlévelek számát.

2. ábra: A Mentor Programba regisztrált adózók aránya

Forrás: NAV Évkönyv 2018, 2019, 2020 alapján
ÁSZ szerkesztés

◀ Támogató ellenőrzés, támogató eljárás

Az adóhatóság 2017-től az adókötelezettségek teljesítésével összefüggő kockázatok azonosítása, valamint az azonosított kockázatok fennállásának kizárása vagy megállapítása érdekében kockázatelemzést végez. Ennek során az állami adóhatóság elvégzi az adózó által benyújtott bevallások, adatszolgáltatások, adóhatósági nyilvántartások, különböző adatok összevetését és kiértékelését, azaz támogató ellenőrzést végez.

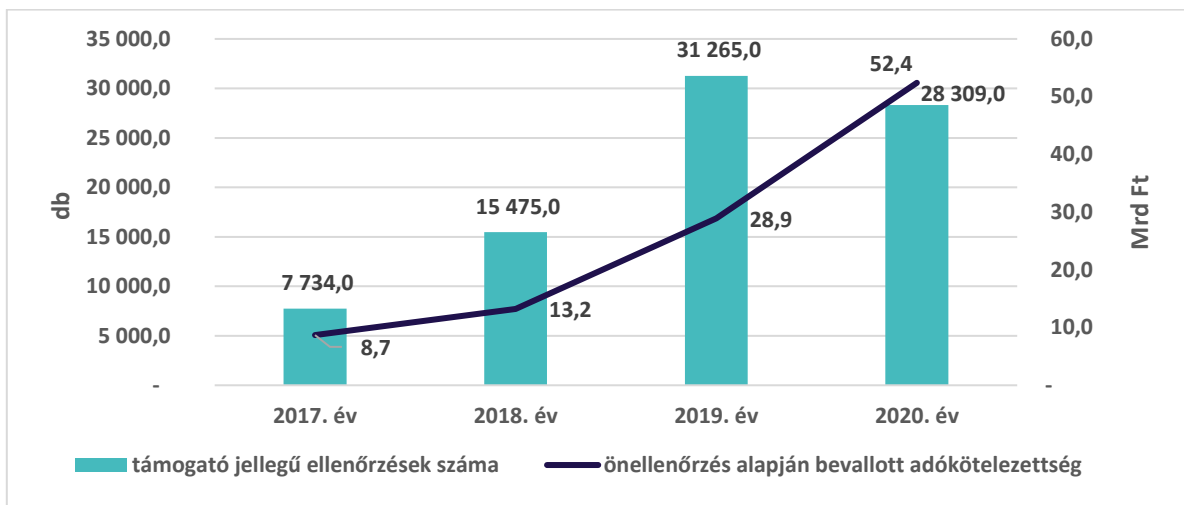
² A 2020. évre vonatkozó adat a NAV Évkönyve alapján 2021. évi eleji adatot jelent (NAV Évkönyv, 2020, 14.o.: „2021. év elején 1 733 adózó rendelkezett érvényes regisztrációval”). A 2018. és 2019. évi adatok a 2018. és 2019. évi NAV Évkönyvek alapján év végi adatokat jelentenek.

A támogató ellenőrzés keretében feltárt kockázatok megszüntetésének egyik lehetséges kimenetele, hogy az adóhatóság támogató eljárást indít az adózónál.

A támogató eljárás keretében az adóhatóság célja nem az ellenőrzés és bírságolás, hanem az adózók felhívása az esetleges helytelen adózási gyakorlatra, jogsértésre. A NAV ezért szakmai támogatást nyújt a hibák, hiányosságok kijavításában. A támogató eljárás hozzájárul a jogszabályokkal ellentétes adózási gyakorlatok megelőzéséhez, és erősíti az adózók önkéntes jogkövetését, hiszen adóellenőrzésre csupán abban az esetben kerül sor, ha a támogató eljárás eredménytelen, a hibák nem javíthatók, illetve az adózó nem együttműködő a hibák javításában (nem nyújt be önellenőrzést).

A támogató jellegű ellenőrzések számának alakulását, valamint az ellenőrzések alapján önellenőrzésből származó adókötelezettségek 2017-2020. közötti változását a 3. ábra mutatja.

3. ábra A támogató jellegű ellenőrzések, valamint az önellenőrzésből származó adókötelezettség alakulása

Forrás: NAV Évkönyv 2017, 2018, 2019, 2020 alapján ÁSZ szerkesztés

Az ábra alapján látható, hogy a támogató jellegű ellenőrzések száma és az ellenőrzések hatásaként az önellenőrzésből származó adókötelezettség 2017-től 2020-ra jelentősen emelkedett. A támogató jellegű ellenőrzések száma ugyan 2019-ről 2020-ra visszaesett, azonban az önellenőrzés alapján bevallott adókötelezettség tovább emelkedett és elérte az 52,4 Mrd Ft-ot. Ez az érték a 2017. évi adat kb. hatszorosát jelentette. A figyelemre méltó növekedési dinamika alapján arra lehet következtetni, hogy a 2017-től alkalmazott adóhatósági eszköz támogatja az adózók önkéntes jogkövetését, és ez által a költségvetési bevételek terv szerinti teljesítését.

2.2. Ügyfélközpontúság

A NAV stratégiai célkitűzései között szerepel az adókötelezettségek teljesítését támogató, az adminisztrációs terheket csökkentő, egyúttal az adózók számára kényelmesebb ügyfélkapcsolati megoldásokat biztosító szolgáltatások bevezetése. Ennek keretében az állami adóhatóság általános telefonos tájékoztató rendszert, valamint telefonon keresztül történő ügyintézés és konkrét ügyekre vonatkozó tájékoztató rendszert működtet.

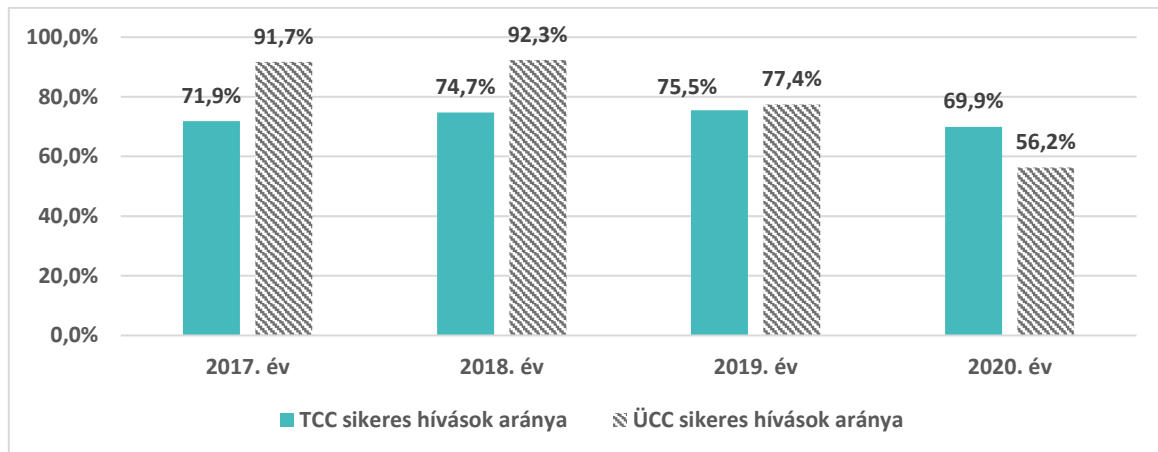
Az ügyfelekkel való kapcsolat egyik formája az **Ügyféltájékoztató és Ügyintéző rendszer** (ÜCC), ahol az adózók beazonosítást követően³ telefonon intézhetik adóügyeiket, vagy kérhetnek egyedi ügyekben tájékoztatást. A folyamatos fejlesztés eredményeként 2016-ban kialakításra került egy olyan felület, amely alkalmas az ügyfelek személyi jövedelemadó bevallási tervezet iránti kérelmeinek rögzítésére, továbbá bevették az adóbevallási tervezet jogintézményét. (NAV honlap)

³ ügyfélazonosító számmal vagy részleges kódú telefonos azonosítóval

2017. január 1-jétől a NAV központi ügyfélszolgálatain integrált ügyfélszolgálati feladatellátás bevezetésére került sor, az egységes elveken és azonos szervezeti modell alapján működő ügyfélszolgálati rendszer kialakítása érdekében. Továbbá egy szervezeti egységben, országos illetékességgel került kialakításra a NAV **általános tájékoztatást szolgáló e-mailes és telefonos rendszere (TCC)** 2017-ben. (NAV évkönyv, 2017)

Az ÜCC és a TCC rendszerben sikeres hívások arányának alakulását 2017-2020 között a 4. ábra mutatja.

4. ábra Az ÜCC és a TCC rendszerben sikeres hívások aránya

Forrás: NAV Évkönyv 2017, 2018, 2019, 2020 alapján ÁSZ szerkesztés

Az ábra alapján látható, hogy míg a TCC rendszerben a sikeres hívások aránya 2017-2019 között mérsékelt ütemű növekedést mutatott, addig az ÜCC rendszerben sikeres hívások aránya a 2017-2018 közötti enyhe javulást követően 2018-ról 2020-ra jelentősen (36,1 százalékponttal) visszaesett. Ugyanakkor a TCC esetében az arányszám ugyanezen időszak alatt kisebb ütemben (4,8 százalékponttal) csökkent. Az adóhatóság TCC és ÜCC rendszerein fogadott sikeres hívások arányának növelésével tovább erősíthető a NAV szolgáltató jellege, ami javíthatja a közszolgáltatások minőségét. Utóbbi terület fejlesztésével a NAV egyrészt hozzájárulhat az adózók szakmai támogatásán keresztül a helyes adózási gyakorlatok alkalmazásához, másrészt fokozhatja az ügyfél elégedettségét, amely erősítheti az adóhivatalba vetett állampolgári bizalmat.

A telefonos és online tájékoztatói rendszerek mellett az ügyfélközpontúság erősítése érdekében 2017-től elindításra került a „**Kormányablak Program**”⁴. A program keretében 2017. december 31-ig két ütemben, összesen 27 ügyfélszolgálat nyílt meg kormányablakokban. A Kormányablak Program eredményességét mutatja, hogy 2020-ban a kormányablakokban kialakított NAV ügyfélszolgálatokat már 264 ezer adózó kereste fel. Az ügyfélszolgálatok számának bővítésével javult az adóhatóság elérhetősége az állampolgárok számára, illetve a kormányablakokban kialakított ügyfélszolgálatok lehetőséget biztosítottak az adózási ügyek és más hatósági, közigazgatási ügyek intézésének összekapcsolására. Ez a fejlesztés így hozzájárult az ügyfélközpontúság érvényesüléséhez, a közszolgáltatások minőségének javulásához, valamint a NAV szolgáltató jellegének térnyeréséhez.

Az ügyfélközpontú működés tekintetében még figyelemre méltó, hogy az egységes ügyféltájékoztatást a NAV kiemelt feladatának tekinti, melynek keretében **információs füzeteket** ad ki és azokat rendszeresen aktualizálja. A NAV így 2017-ben 77, 2018-ban 115, 2019-ben 110, míg 2020-ban 78 információs füzetet aktualizált és hozott nyilvánosságra az adózók számára a honlapján. (NAV évkönyv 2017-2020)

⁴ 1325/2017. (VI. 8.) Korm. határozatban foglaltaknak megfelelően

2.3. Adminisztráció csökkentése

Adminisztráció csökkentése

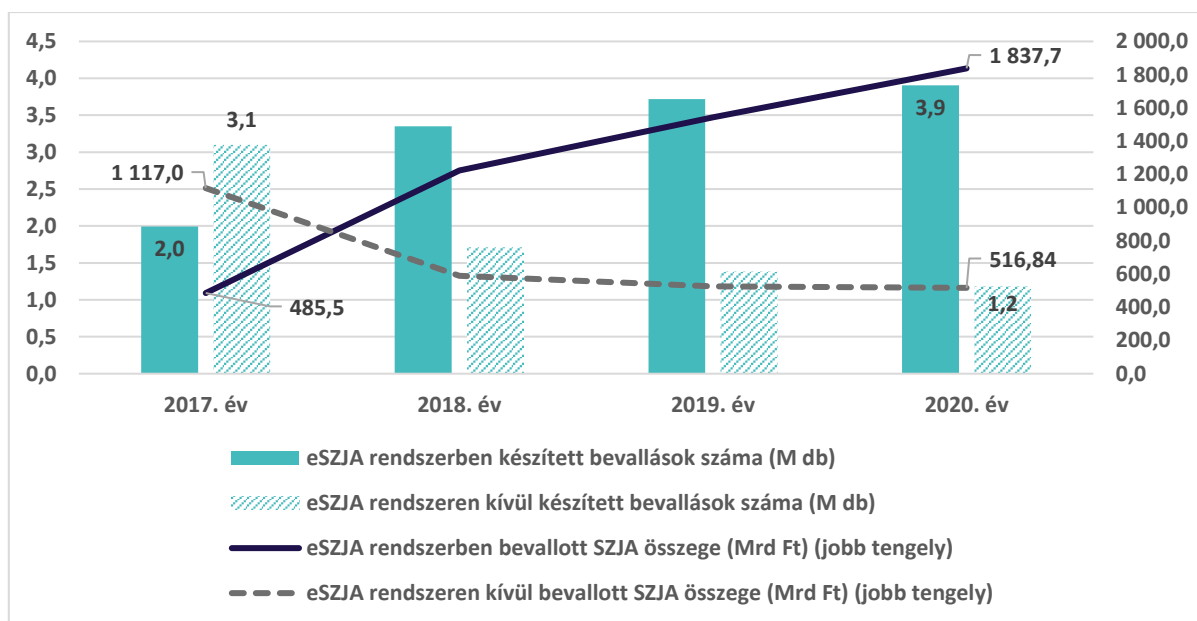
A nemzetközi tapasztalatok alapján az adminisztrációs terhek hatásosan az adóbevallások elektronizálásával, az állami adóhatóság által előre kitöltött bevallások körének bővítésével, a bevallási gyakoriság csökkentésével, a bevallások egyszerűsítésével, valamint egyes adónemek megszüntetésével vagy összevonásával csökkenthetők. (Konvergencia Program 2020-2024, 2020.)

A NAV 2020 végén már számos szolgáltatást nyújtott az adminisztrációs terhek csökkentése érdekében. Az adózók rendelkezésére állt a kijánlott személyi jövedelemadó-bevallás (eSZJA), az integrált elektronikus kapcsolattartási felület (könnyen elérhető, naprakész dokumentumok, információk a jogosultságokról és kötelezettségekről, egyenlegről), az internetes kitöltő-ellenőrző programok, a személyes adónaptár, kalkulátorok, mobil applikáció, egyablakos adatkapcsolatok, stb.

Mindezen eszközök bevezetése csökkentő hatást gyakorolt az adózók adminisztrációra fordított idejére, továbbá biztosította a folyamatos tájékoztatást az adózás rendszeréről, a kötelezettségek feltételeiről és fennállásáról, valamint teljesítési határidejéről.

Az eSZJA az állami adóhatóság egyszerű és felhasználóbarát adóbevallási lehetősége, amely először a 2016-os adóévre vonatkozóan vált elérhetővé – az egyéni vállalkozók, a mezőgazdasági őstermelők és az ÁFA fizetésre kötelezett magánszemélyek kivételével – valamennyi magánszemély számára. (NAV Évkönyv, 2017) Ezt követően a rendszert igénybe vehető adózók köre évről évre bővült. A NAV ugyanis a 2017-es adóévre a mezőgazdasági őstermelők és az ÁFA fizetésre kötelezett magánszemélyek részére is, majd a 2018-as adóévre már az egyéni vállalkozók számára is elkészítette az adóbevallási tervezetet. (NAV Évkönyv, 2018, 2019) Az eSZJA rendszerben elkészített bevallások számát és az így bevallott SZJA összegek alakulását az 5. ábra szemlélteti.

5. ábra Az eSZJA rendszer adatainak alakulása 2017-2020 között

Forrás: NAV adatszolgáltatás alapján, ÁSZ szerkesztés

Az ábra alapján arra lehet következtetni, hogy az eSZJA rendszer népszerűsége 2017-2020 között évről évre növekedett, hiszen a rendszerben elkészített bevallások száma 2017-ről 2020-ra közel a duplájára emelkedett. Ezzel összefüggésben a rendszeren keresztül bevallott SZJA összege ugyanezen időszak alatt nagyságrendileg 3,8-szeresére növekedett. Az ábráról az is kiténik, hogy az eSZJA rendszer használatának elterjedésével párhuzamosan folyamatosan csökkent az eSZJA rendszeren kívül benyújtott bevallások száma és az így bevallott SZJA összege is. Az eSZJA rendszer az időszakban segítette az adózókat abban, hogy az SZJA bevallást minél kisebb időráfordítással és minél kevesebb hibázási lehetőséggel nyújtsák be az adóhatóság

számára. A rendszer mindamelllett, hogy hozzájárult az adminisztráció csökkentéséhez, a NAV szolgáltató jellegét is erősítette.

Az elemzett időszakban az adminisztráció csökkentését eredményezte az adórendszer egyszerűsítése is. A céloknak alárendelt részletes törvényi szabályozás változását, valamint az adórendszer 2017-2020 közötti egyszerűsítésének részletezését az elemzés függeléke mutatja be.

2.4. Gazdaságfehérítő intézkedések

Gazdaságfehérítő intézkedések

Az adóelkerülés a magyar gazdaság egyik jelentős problémája volt a 2010 előtti időszakban, amely visszaszorítása érdekében a Kormány több lépcsőben – az arányosabb teherviselést figyelembe véve – gazdaságfehérítő intézkedéseket vezetett be.

A gazdaságfehérítő intézkedések elsősorban a fogyasztást terhelő adók beszedésére fókuszáltak. Az intézkedések közül kiemelendő az **EKÁER** rendszer elindítása, az **online pénztárgépek** bevezetése, az **automata berendezések adóhatóságához történő bekötése**, valamint az **online számla** rendszer bevezetése. A felsorolt adóhatósági eszközök elsődleges célja ugyan az adóhatóság ellenőrzési és az ellenőrzésre történő kiválasztási folyamatának támogatása volt, azonban alkalmazásuk az adózói morál javulását, illetve az önkéntes jogkövetés növekedését is segítette. Az intézkedéseknek köszönhetően ugyanis az adóhatóságnak lehetősége nyílt az adózók forgalmának (EKÁER esetén árucikkek útjának) valós idejű nyomon követésére, és ez által a csalások hatékonyabb felderítésére, ami az adózók önkéntes jogkövetésére is ösztönző tényezőként hatott. A gazdaság fenntartható kifehérítése érdekében bevezetett intézkedéseket és azok eredményeit az ÁSZ az [„ELEMZÉS – A digitális eszközök adózásban történő alkalmazása”](#) című elemzésben már korábban részletesen értékelte.

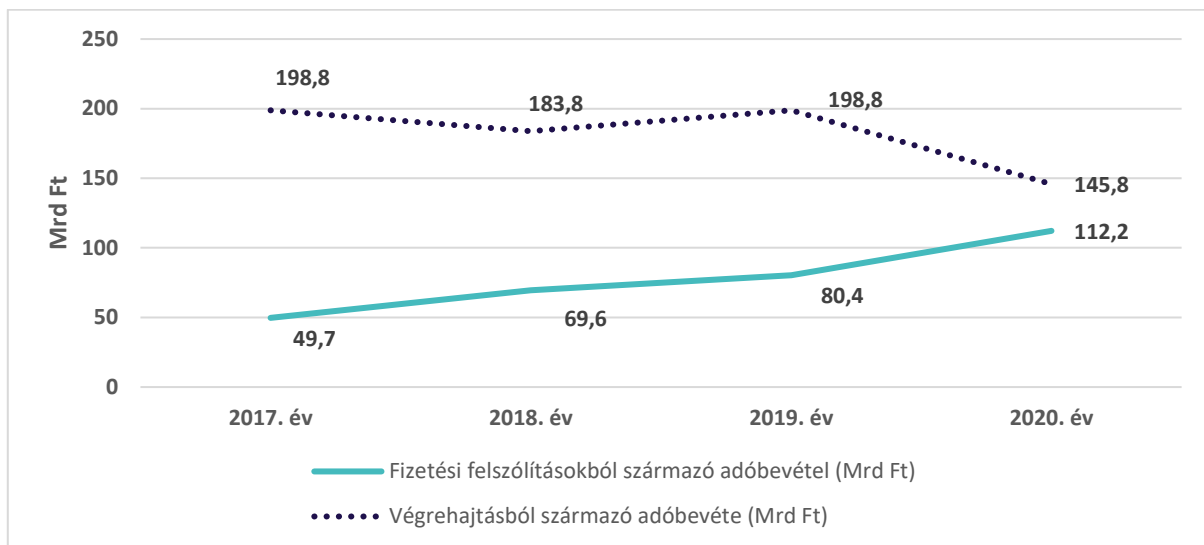
Az elmúlt években a gazdaságfehérítés területén végrehajtott intézkedéseknek köszönhetően nemzetközi környezetben is kiemelkedő eredményeket ért el hazánk. A be nem szedett ÁFA mértéke (ÁFA-rés) 2010-2019 között ugyanis jelentősen csökkent, a 2010. évi 21,9%-os szintről 2019-re az előzetes adatok szerint 6,6%-ra mérséklődött, amely érték alacsonyabb az uniós és a V4 országok átlagánál. (ÁSZ, 2021a)

2.5. Végrehajtási cselekmények csökkentése

Végrehajtási cselekmények csökkentése

A szolgáltató adóhatóság egyik kiemelt fókusza 2017-től az volt, hogy a NAV az adókat ne végrehajtási cselekmény útján szedje be, hanem ösztönző eszközök alkalmazásával támogassa az önkéntes jogkövetés erősödését. A célkitűzés elérésének egyik lényeges eszköze a fizetési felszólítások küldése volt az adózók részére. Ennek keretében 2017-től az 1 Mft-ot meg nem haladó hátralék összegéig a végrehajtási ügyindítást megelőzően minden esetben az adóhatóság fizetési felszólítást küldött az adózóknak. A NAV így arra ösztönözte az adóhátralékkal rendelkező adózókat, hogy adókötelezettségüket önkéntesen – végrehajtási eljárás megindításának elkerülésével – teljesítsék. A fizetési felszólításokból és a végrehajtási eljárásokból származó adóbevételek alakulását 2017-2020 között a 6. ábra mutatja.

6. ábra A fizetési felszólításokból és a végrehajtási eljárásokból származó adóbevételek alakulása 2017-2020 között

Forrás: A NAV adatszolgáltatás alapján, ÁSZ szerkesztés

Az ábra alapján látható, hogy a fizetési felszólításokból származó adóbevételek folyamatosan emelkedtek (2017-ről 2020-ra évi 49,7 Mrd Ft-ról 112,2 Mrd Ft-ra), míg a végrehajtási eljárásból származó összegek csökkentek 2017-2020 között. A fizetési felszólításokból realizált bevételek növekedéséből arra lehet következtetni, hogy az időszakban javult az adózói morál és az önkéntes jogkövetés. Az adózók ugyanis az adóhatósági ösztönző eszköz (fizetési felszólítás) alapján teljesítették adókötelezettségüket, és elkerülték a számukra és az adóhatóság számára is többletköltséggel, illetve időráfordítással járó végrehajtási eljárást. A fizetési felszólítások alapján a 2017-2020 közötti időszakban összesen 311,2 Mrd Ft folyt be a központi költségvetésbe.

3. A BEHAJTHATATLAN ADÓKÖVETELÉSEK KEZELÉSE

3.1. A NAV behajtási tevékenységét meghatározó keretek

A 2017-2020 közötti időszakban a NAV behajtási tevékenységére is hatással volt a szolgáltató jelleg, az önkéntes jogkövetés ösztönzése, hiszen a végrehajtási cselekmények foganatosításának elkerülésére fókuszált, mint ahogy az elemzés előző fejezetében is bemutatásra került.

A NAV-nak jogszabályi kötelezettsége a lejárt esedékességű adótartozások eredményes behajtása. Az adóhatóság az adós végrehajtható vagyona hiányában az adós tartozását ideiglenesen behajthatatlannak minősítheti.⁵ 2019-ig a teljes követelésállománynak nem képezte részét az ideiglenesen behajthatatlan követelés, azonban 2020-tól az Avt. megváltozott szabályozásának következtében a NAV nyilvántartásaiban a hátralékállomány részévé vált. Az ideiglenesen eredménytelen végrehajtással érintett (IEV) követelések minősítésének feltételeit a NAV az 5074-2020-VEZ eljárásrendjében, míg a behajthatatlanság megállapításával kapcsolatos szabályokat a 1134-2018-VEZ eljárásrendjében szabályozta. A szabályozásról részletesebben az elemzés fogalomjegyzéke tartalmaz információkat. A jogszabályváltozás így 2020-tól változást gyakorolt a NAV által nyilvántartott hátralékállomány volumenére és összetételére is.

A COVID-19 járvány megjelenésének következtében kihirdetett veszélyhelyzet miatt megváltozott adóbehajtási szabályok jelentősen érintették a NAV végrehajtási tevékenységét, ugyanis a végrehajtási eljárások 2020. március 24-től 2020. július 2-ig szüneteltetésre kerültek. Továbbá felfüggesztésre kerültek a kényszer-törlesztési eljárások, valamint a felszámolási eljárások esetében ideiglenesen eltérő szabályozás lépett hatályba. Ezek a kormányzati intézkedések szűkítették a végrehajtási cselekmények körét, amely következtében a 2019. évi értékhez képest a NAV saját hatáskörében indított végrehajtások száma 16,4%-kal (69 979 darabbal) csökkent. (NAV adatszolgáltatás, 2021)

A NAV behajtási tevékenységének alakulását a jogszabályi környezet mellett befolyásolhatja többek között még a végrehajtható vagyon rendelkezésre állása, a behajtási költségek mértéke, valamint a behajtással

Behajtási tevékenységet hátráltató lehetséges tényezők:

- 1.) Végrehajtható vagyon hiánya
- 2.) Aránytalanul magas behajtási költségek
- 3.) Behajtással kapcsolatos információk hiánya

kapcsolatos információk hozzáférhetősége. Végrehajtható vagyon hiányában a végrehajtási eljárás szünetel például bűnügyi zárlat elrendelése esetén is, amely az eredményes végrehajtást akadályozó tényezőként értékelhető. Amennyiben a behajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés összegével, abban az esetben nem lehet eredményesen érvényesíteni a behajtást, mert többletköltséget jelent a költségvetés számára. To-

vábbi akadályozó tényező lehet, ha a behajtással összefüggő eljárások lefolytatására hatáskörrel, illetékességgel rendelkező személyektől, szervezetektől (pl. bíróság, felszámoló, végrehajtó) a szükséges információ beszerzése időigényes, ezáltal veszélyezteti az intézkedéshez rendelkezésre álló törvényes határidő betartását.

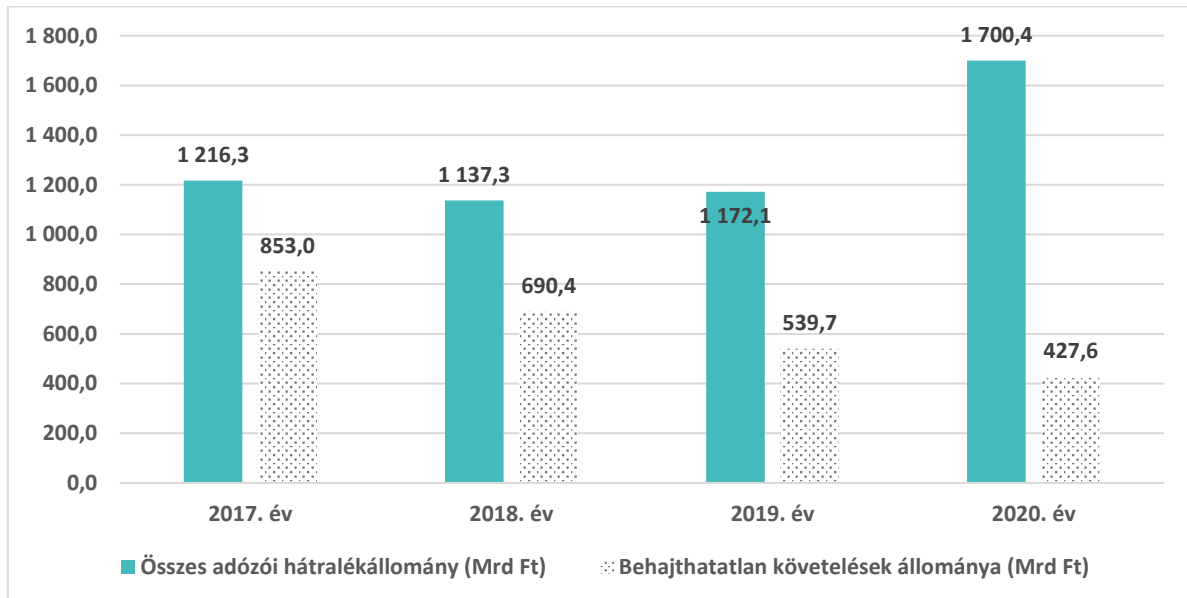
Az előzőek alapján arra lehet következtetni, hogy a behajtási tevékenység hatékonyságának támogatása érdekében fontos a végrehajtási eljárások során a NAV részéről a gyors reagálás (vagyonkimentés megelőzése), valamint a költséghatékony végrehajtási cselekmények alkalmazása. A hatékony behajtási tevékenység kedvező hatást gyakorol a költségvetésre, hiszen elősegíti a költségvetési bevételek teljesülését és optimalizálja az eljárásra fordított költségvetési kiadásokat.

⁵ A 2020. évi Avt. változása lehetővé tette, hogy az ideiglenesen eredménytelen végrehajtással érintett tartozás esetén az utolsó végrehajtási cselekménytől számított egy évig az adós újabb tartozását az állami adóhatóság automatikusan, külön végrehajtási cselekmény foganatosítása nélkül is behajthatatlanná minősítse. Ezen túlmenően a törvény előírja a végrehajtáshoz való jog elévüléséig az állami adóhatóság részére, hogy évente egyszer vizsgálja meg, hogy nem vált-e a tartozás végrehajthatóvá.

3.2. A behajthatatlan követelések alakulása a NAV követelésállományán belül

A 2017-2020 közötti időszakban a NAV követelésállományának alakulását a hátralékállomány és a behajthatatlan követelések állományának változása alakította. A hátralékállomány és a behajthatatlan követelésállomány volumenét mutatja a 7. ábra.

7. ábra A NAV követelésállományának alakulása és összetétele 2017-2020 között

Forrás: NAV adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés és számítás

Az ábra alapján látható, hogy a nyilvántartott adózási hátralékállomány 2017-2019 között folyamatosan csökkent, majd 2020-ra hirtelen megemelkedett. A 2020. évben tapasztalt trendfordulat magyarázata, hogy 2020-tól az adóhatóság az adószámlán bruttó módon mutatja ki a követeléseket, amely alapján a korábban behajthatatlanná nyilvánított, ideiglenesen törölt követelések az év során visszaírásra kerültek. Kiemelendő a behajthatatlan követelések kedvező volumen csökkenése 2017-2020 között, ugyanis az állomány a felére csökkent. A változás alapján arra lehet következtetni, hogy 2017-2020 között javult a NAV behajtási tevékenységének eredményessége, hiszen csökkentek azok a követelések, amelyeket valamilyen okból nem tudott az adóhatóság behajtani. Másrészt a beazonosított trend azzal is összekapcsolható, hogy az időszakban javuló adózási morál, önkéntes jogkövetés terjedése miatt a végrehajtási cselekmények eredményesebbek voltak. Továbbá csökkentő hatást gyakorolhatott a hátralékállományra és a behajthatatlan követelésállományra a 2017-2019 közötti időszakra jellemző gazdasági növekedés és a kedvező munkaerő-piaci folyamatok.

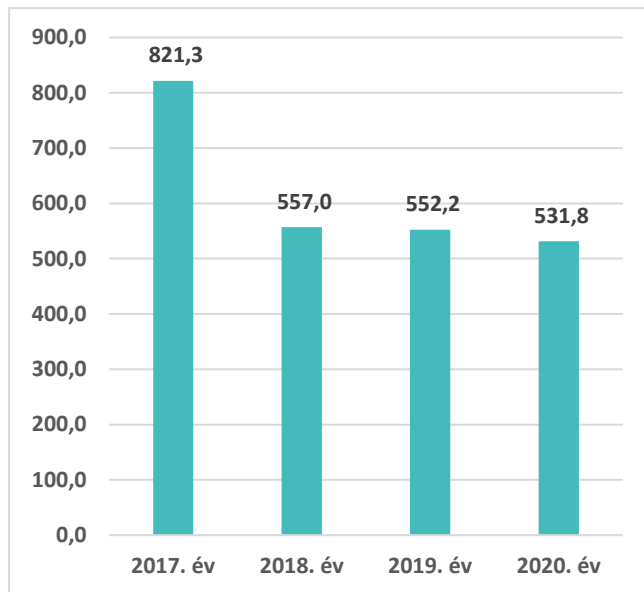
A 2020. évben ugyanakkor (az adóhatósági nyilvántartásbeli változás mellett) a hátralékállományra növelő hatást gyakorolhattak a COVID-19 járványhelyzet miatt bevezetett intézkedések (végrehajtási eljárások szüneteltek, pótlékmentes fizetéshalasztás, részletfizetés engedélyezése), valamint a gazdasági sokk negatív hatásai (gazdasági visszaesés, csökkenő foglalkoztatás).

3.3. A törölt hátralékállomány alakulása

A 2017-2020 közötti időszakban a NAV minden hátralékos adózási körben a követelés-állomány tisztítása érdekében folyamatosan végezte a követelések szabályszerű leírását. A törölt hátralékállomány körébe tartoztak többek között a kényszertörési eljárásokkal kapcsolatosan IEV törölt követelések, a felszámolási eljárásokban követelés-lemondás és eljárás lezárás miatt törölt követelések, továbbá az elévülés miatt törölt

adózási tartozások és túlfizetések. (NAV Évkönyv, 2020) A törölt hátralékállomány alakulását a 8. ábra 2017-2020. közötti időszakra szemlélteti.

8. ábra A törölt hátralékállomány alakulása 2017-2020 között

Forrás: NAV adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

Az ábra alapján látható, hogy a 2017-2020. közötti időszakban az adóhatóság által törölt hátralék állománya 821,3 Mrd Ft-ról 531,8 Mrd Ft-ra csökkent. A törölt hátralékállomány mérséklődését több tényező is befolyásolhatja. Függetlenül az adott időszakban folyamatban lévő kényszertörlési és felszámolási eljárások számától, valamint ezen eljárások során az IEV, illetve a lemondott követelések összegétől. Amennyiben a két eljárás típus száma egy időszakra csökken, úgy az előidézheti a törölt állomány csökkenését is. A folyamat utalhat egyrészt a kedvező gazdasági környezetre (ez a vállalkozásoknak megfelelő likviditási feltételeket teremt és kevesebb lesz a fizetéseképtelen adózó), másrészt az adózói morál javulására, az önkéntes jogkövetés erősödésére.

A törölt hátralékállomány csökkenéséből arra lehet következtetni, hogy 2017-2020 között egyre nagyobb lett a behajtható hátralékállomány. A behajtás mellett ez lehetőséget biztosít a NAV számára, hogy közvetlen eszköz (pl. fizetési felszólítás) segítségével még több adózót ösztönözzön az önkéntes adóbefizetésre, a végrehajtási eljárás elkerülésére.

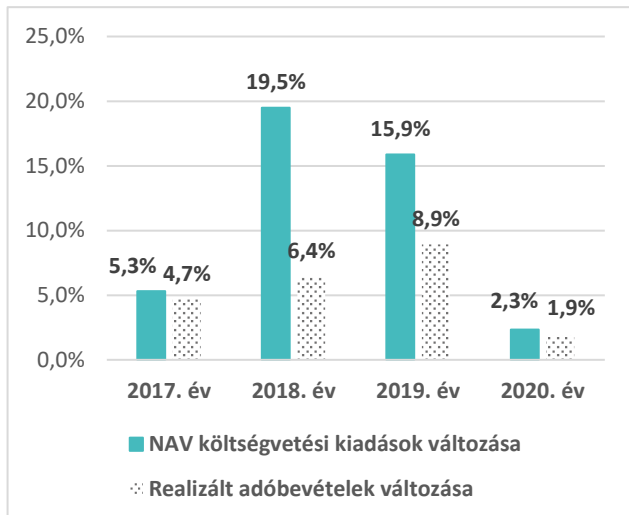
4. AZ ADÓZTATÁSI TEVÉKENYSÉG KÖLTSÉGEI ÉS AZ ADÓBEVÉTELEK VISZONYA

Az adóztatási rendszer hatásosságával kapcsolatban lényeges kérdésként merülhet fel az adóztatási tevékenység költségeinek és a realizált adóbevételeknek a viszonya. A NAV költségvetési kiadásainak és a NAV által realizált adóbevételeknek volumen változását, illetve ugyanezen adatok GDP arányos alakulását a 2017-2020 közötti időszakra vonatkozóan a 9. és a 10. ábra mutatja.

9. ábra A NAV GDP arányos költségvetési kiadásainak és a NAV által realizált adóbevételeknek a változása 2017-2020 között

10. ábra A NAV költségvetési kiadások és a NAV által realizált adóbevételek állományának alakulása 2017-2020 között (előző év: 100%)

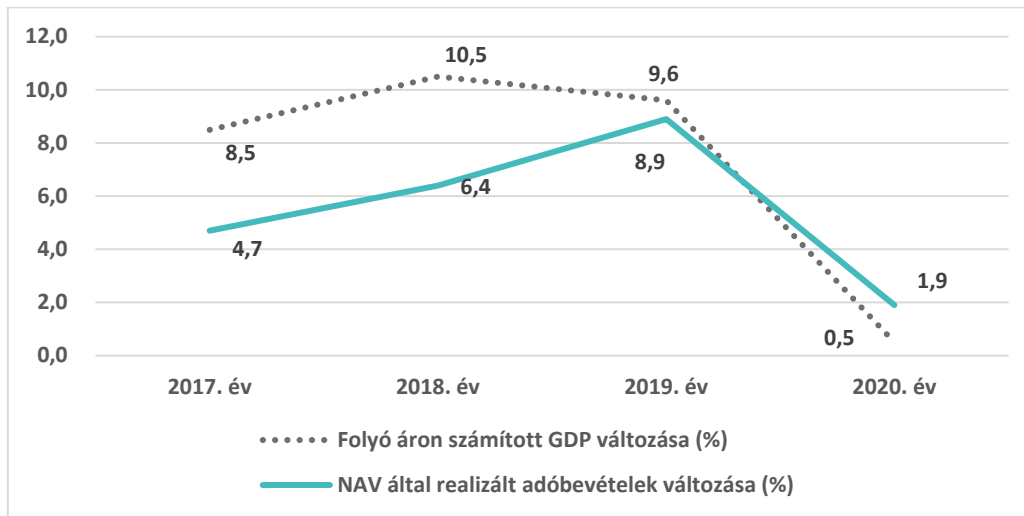
Forrás: 2017-2020. évi zárszámadási törvények, NAV kimutatások, KSH adatok alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

A GDP arányos adatok változása tekintetében az látható a 9. ábra alapján, hogy a GDP arányos NAV költségvetési kiadások változási dinamikája alacsonyan alakult. A 2017-2020 közötti időszakban ugyanis -0,02 és +0,04 százalékpont közötti sávban mozgott. Ezzel ellentétben a GDP arányos realizált adóbevételek változási üteme nagyobb dinamikát mutatott, hiszen a -1,3 és 0,4 százalékpontos tartományban alakult. A 9. ábra alapján az is látható, hogy a 2017-2019 közötti időszakban a GDP arányos realizált adóbevétel egyre kisebb csökkenési ütemet ért el, majd 2020-ban a gazdasági visszaesés évében 0,4 százalékponttal emelkedett. A 2020. évi aránynövekedés magyarázata, hogy a folyó áron mért GDP emelkedése 2020-ban elmaradt az adóbevételek előző évhez képesti növekedésétől.

A 10. ábra alapján látható, hogy a NAV költségvetési kiadásainak állománya a 2018. és 2019. évben emelkedtek meg a leginkább, amely az új stratégiában meghatározott célkitűzéseket szolgáló programok és fejlesztések finanszírozásával magyarázható. A realizált adóbevételek tekintetében 2017-2019 között egy növekedési trend figyelhető meg, hiszen egyre dinamikusabb ütemben emelkedtek a NAV által realizált adóbevételek. A 2020. év adatai a COVID-19 járvány kedvezőtlen hatásait tükrözik, ugyanis 2019-ről 2020-ra egyrészt megtört a realizált adóbevételek növekedési dinamikája (1,9%), másrészt a NAV költségvetési kiadásainak emelkedése is visszafogottabban (2,3%) alakult.

A NAV által realizált adóbevételek és a folyó áron számított GDP 2017-2020 közötti alakulását mutatja a 11. ábra.

11. ábra Folyó áron számított GDP és a NAV által realizált adóbevételek alakulása 2017-2020 között

Forrás: NAV adatszolgáltatás és KSH adatok alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

Az ábra alapján látható, hogy a folyó áron számított GDP változása 2017-2019 között minden évben magasabban alakult, mint a NAV által realizált adóbevételek változása. A 2020. évben azonban a COVID-19 járvány okozta sokkhatás következtében trendfordulat következett be, és a folyó áron számított GDP növekedésénél (0,5%) a NAV által realizált adóbevételek magasabb ütemben (1,9%) emelkedtek. A realizált adóbevételek 2020. évi emelkedése egy fontos visszajelzés lehet az adóbevalláson és adóbefizetésen alapuló adóztatási rendszer hatásossága szempontjából. Az adóbevételek ugyanis annak ellenére tudtak növekedni az előző évhez képest, hogy ezt a gazdasági környezet – az előző évektől eltérően – 2020-ban kevésbé tudta támogatni. Egyfelől a folyó áron számított GDP korábbi években tapasztalt emelkedési üteme megtorpant, másfelől adó- és járulékkedvezmények bevezetésére került sor a válság kezelése érdekében. A realizált adóbevételek 2020. évi 1,9%-os növekedése alapján arra lehet következtetni, hogy az adóbevételek növekedését visszafogó tényezőknél az adóbevételek emelkedését támogató faktorok hatása erősebben érvényesült. Ilyen támogató folyamat lehet az adózók önkéntes jogkövetésének erősödése, az adózói morál javulása, vagy a gazdaság kifehérítését célzó adóhatósági eszközök bővülése.

A 2020-ban elért eredményhez hozzájárult, hogy 2017-2019 között a NAV által realizált adóbevételekre jutó NAV költségvetési kiadások aránya 1,36%-ról 1,63%-ra emelkedett, amely érték 2020-ra nem változott.

A kiadások közül leginkább a működési kiadásokon belül elszámolt dologi kiadások emelték a szervezet költségvetését, hiszen 2017-2019 között e tételek közel 50%-kal emelkedtek. A növekedés mögött a megemelkedett informatikai eszközpark fenntartási kiadásai, valamint a kommunikációs szolgáltatásokra fordított kiadások növekedése húzódott, amelyek összefüggésben álltak a NAV szemléletformálásával. (NAV zárszámadás, 2018-2020)

A felhalmozási kiadások növekedése tekintetében a 2018. és a 2020. év emelendő ki. Mindkét évben ugyanis az előző évhez viszonyítva kb. 2,5-szeresével növekedtek a beruházásokhoz, felújításokhoz kapcsolódó kiadások. A fejlesztési célú kiadások hozzájárultak az informatikai eszközök megújításához, amelyek 2018-ban leginkább az online számlarendszer kiépítéséhez, míg 2020-ban az online számla adatszolgáltatás mellett az eÁFA és eKereskedelem rendszerek kialakításához kapcsolódtak. (NAV zárszámadás, 2018-2020) Valamennyi fejlesztés növelte ugyan a NAV költségvetési kiadásait, azonban hozzáadott értéket teremtettek, hiszen a kiépített rendszerek támogatták a gazdaság fenntartható kifehérítését és ösztönözték az adózók önkéntes jogkövetését.

A NAV által realizált adóbevételek, a NAV költségvetési kiadásainak, a folyó áron számított GDP volumenváltozásának, illetve a központi költségvetést megillető bevételek alakulásának részletes adatait az elemzés 1. és 2. melléklete tartalmazza.

5. ADÓPOLITIKA HATÁSA A REALIZÁLT ADÓBEVÉTELEK ALAKULÁSÁRA

A korábbi évekhez hasonlóan a kormányzati adópolitika egyik fő célkitűzése a 2017-2020 időszakban is a munkát terhelő adók és a vállalkozások adó- és adminisztrációs terhének csökkentése, illetve a fogyasztást terhelő adók arányának növelése volt az adóbevételeken belül. A munkát terhelő adók, a vállalkozásokat terhelő adók, továbbá a fogyasztást terhelő adók változásának alakulását foglalja össze az 1. táblázat.

1. táblázat

A NAV által realizált adók alakulása 2017-2020 között

Adatok Mrd Ft-ban

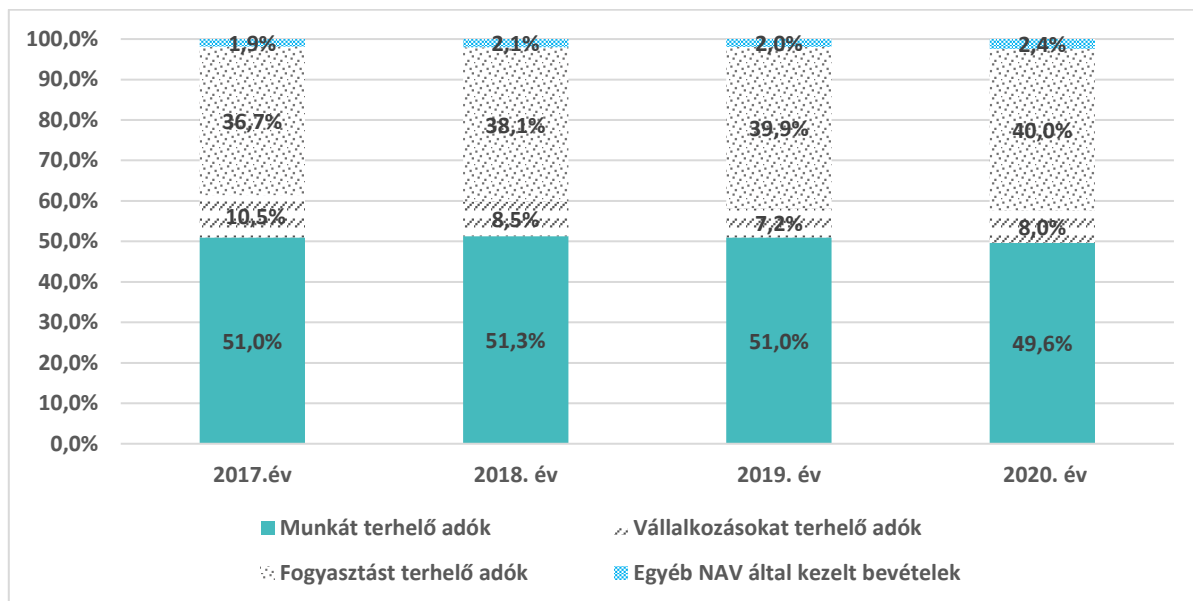
Megnevezés	2017.	2018.	2019.	2020.	2019-2020 %	2017-2020 %
Munkát terhelő adók	6 829,0	7 315,8	7 914,5	7 846,3	99,1	114,9%
Vállalkozásokat terhelő adók	1 400,6	1 210,8	1 114,3	1 260,2	113,1	90,0%
Fogyasztást terhelő adók	4 912,2	5 433,3	6 192,8	6 326,2	102,2	128,8%
Egyéb NAV által realizált bevételek	251,7	292,6	303,4	380,1	125,3	151,0%
NAV által realizált adók összesen	13 393,5	14 252,5	15 525,1	15 812,9	101,9	118,1%

Forrás: A NAV által a 2017-2020. évi zárszámadásokhoz az ÁSZ-nak szolgáltatott adatok alapján, ÁSZ szerkesztés

A gazdaság fenntartható kifehérítése érdekében a Kormány számos intézkedést tett, melyek következtében csökkent az eltitkolt bevételek nagysága. Ennek, továbbá a 2019-ig tartó gazdasági növekedésnek és az intenzív bérnövekedésnek köszönhetően dinamikusan emelkedtek a költségvetés adóbevételei, ami lehetővé tette a munkát terhelő adók, valamint a vállalkozókat terhelő adók mértékének csökkentését. (Konvergencia program 2020-2024, 2020)

A NAV által realizált adóbevételeken belül a munkát terhelő adók volumene 2017-2020 között annak ellenére növekedett 14,9%-kal, hogy a Országgyűlés 2016-tól folyamatosan csökkentette a szociális hozzájárulási adó mértékét (a 2015. évi 27%-os szintről 2020-ra 15,5%-ra mérséklődött). A munkát terhelő adók mértékének csökkentését ugyanis ellensúlyozta a 2017-2019 közötti időszakra jellemző növekvő foglalkoztatás és a keresetek növekedése. (KSH 2021a, 2021b) A 2019-2020 között tapasztalt visszaesés a járványhelyzet következtében jelentkező kedvezőtlen munkaerő-piaci folyamatokkal és a Országgyűlés által meghozott adó- és járulékkedvezményekkel hozható összefüggésbe. Az adóbevételek 2017-2020 közötti megoszlásának arányát mutatja a 12. ábra.

12. ábra A NAV által realizált adóbevételek arányának alakulása 2017-2020 között

Forrás: A NAV által a 2017-2020. évi zárszámadásokhoz az ÁSZ részére szolgáltatott adatok alapján ÁSZ szerkesztés

Az ábra alapján látható, hogy a munkát terhelő adók és a vállalkozásokat terhelő adók súlya a 2017-től 2020-ig terjedő időszakra vonatkozóan csökkenő trendet mutat, míg a fogyasztást terhelő adók aránya növekvő irányt vett fel 2017-2020 között. Az arányok változása azonban adókatóriánként eltérő dinamikát mutat. A munkát terhelő adók aránya ugyanis 2017-2019 között szinte alig változott a korábban beazonosított kedvező munkaerő-piaci folyamatok miatt, ugyanakkor a vállalkozásokat terhelő adók aránya 2017-2019 között 3,2 százalékponttal csökkent. A vállalkozásokat terhelő adók arányának mérséklődéséhez hozzájárult a társasági adó mértékének, illetve a KIVA adókulcsának csökkentése. (A társasági adó 2017-től 9%-ra, a KIVA a 2017. évi 14%-ról 2020-ra 11%-ra mérséklődött.) A vállalkozásokat terhelő adók arányának csökkenése támogatta a magyar vállalkozások versenyképességének javulását. Többek között ennek a trendnek is köszönhető, hogy a Tax Competition⁶ OECD-országokat értékelő nemzetközi adó- és versenyképességi rangsora⁷ szerint a 2017. évi stratégiaváltás óta egyre erősödött a magyar adórendszer versenyképessége. A vizsgált 36 OECD-ország közül 2020-ban a rangsorban hazánk a 14. helyet foglalta el, megelőzve Németországot, az Egyesült Államokat, az Egyesült Királyságot, Lengyelországot és Olaszországot is. (EY Magyarország, 2020.) A 2014. évi 18. helyezéshöz képest így 2020-ra négy helyezéssel javult a magyar adórendszer versenyképessége. A vállalkozásokat terhelő adók esetében a 2020 évre bekövetkezett aránynövekedés hátterében a járvány miatt bevezetett különadókból származó adóbevétel növekedése húzóerő volt.

A Kormány által megfogalmazott célnak megfelelően a NAV által realizált bevételeken belül a fogyasztást terhelő adók aránynövekedése a 2017-2020 között megvalósult, hiszen a 2017. évi 36,7%-ról 2020-ra 40,0%-ra változott az adókatória aránya. Az adatok alapján arra lehet következtetni, hogy az adópolitika 2020-ra elérte célját, mert csökkent a munkát és a vállalkozókat terhelő adók aránya. A munkavállalókról és vállalkozásokról áthelyeződött az adóztatás súlypontja a fogyasztást terhelő adókra, miközben a költségvetési adóbevételek – vállalkozásokat terhelő adók kivételével – folyamatosan növekedtek. A fogyasztást terhelő adók tekintetében figyelemre méltó, hogy a 2017-2020 közötti időszakban egy közel 30%-os adóbevétel növekedés valósult meg.

Az adópolitikai célkitűzések mentén megvalósított főbb változásokról részletesebben az elemzés függeléké ad tájékoztatást.

⁶ Adópolitikával foglalkozó vezető amerikai kutatóintézet.

⁷ Azt mutatja meg, hogy az egyes adórendszerek mennyire biztosítanak megfelelő környezetet, nemcsak a befektetések, de a munkavállalók és a vállalkozások számára is.

FÜGGELÉK

Az adópolitikai célkitűzések teljesülését szolgáló jogszabályi változások bemutatása

1.1. Átlátható, könnyen követhető jogszabályi környezet megteremtése

- Az új Art. az egyes adókötelezettségekre vonatkozó adóigazgatási eljárásokhoz kapcsolódó részletszabályokat tartalmazza. Adónemektől független, közös szabályok mentén határozza meg az adózási eljárás rendjét.
- Az Air. olyan általános eljárási szabályokat tartalmaz, amelyek az adóhatósági eljárások egészére, különösen az adóellenőrzésekre jellemzőek. Rendelkezik továbbá az adóigazgatási eljárások során alkalmazandó ellenőrzési határidőkről.
- Az Avt. az adóhatóság által alkalmazható végrehajtási szabályokat foglalja össze, amely értelmében főszabály szerint a tartozás végrehajtásához való jog elévülése az esedékesség naptári évének utolsó napjától számított 4 év, szemben a régi Art.-ban 2016. június 30-ig szereplő 5 évvel.

1.2.A költségvetés bevételi érdekeit biztosító rendelkezések, a közpénzügyi hatások

- A költségvetés bevételei alakulásának pontosabb előrejelzése érdekében az új Art. lehetőséget nyújt az állami adó- és vámhatóság vezetőjének, hogy a 10 ezer legnagyobb adóteljesítménnyel rendelkező adózót – a kötelezően vezetendő nyilvántartásaikban szereplő adatokhoz kapcsolódó – soron kívüli adatszolgáltatásra hívja fel.
- Az új Art. szerint a büntetés korlátlanul enyhíthető, ha a költségvetést károsító bűncselekménnyel okozott vagyoni hátránnyal, kárral megegyező összeget az elkövető a vádirat benyújtásáig megfizeti az állami adó- és vámhatóság által elkülönülten kezelt számlára. Ez ösztönzi az eltitkolt költségvetési bevételek megtérülését.
- Megfelelve az ügyfélbarát állam követelményének – az adókötelezettségek minél teljesebb körű befizetése érdekében – a vállalkozási tevékenységet nem folytató, általános forgalmi adó fizetésére nem kötelezett természetes személy alanyi jogon meghatározott összeghatárig korábban 6, jelenleg 12 hónapon keresztül pótlékmentes fizetési kedvezményt vehet igénybe. Ez egyrészt könnyítés a természetes személyek részére, másrészt az adóhatóságnak nem kell a feltétek fennállását megalapozó vizsgálatot lefolytatnia. Ez csökkentő hatással lehet a NAV kiadásaira, ezáltal közpénzkímélő, hatékonyabb és gazdaságosabb feladatellátást tesz lehetővé.
- Az új Art. bevezette a feltételes adóbírság kedvezményét, amely szerint, ha az adózó az utólagos adómegállapításról hozott elsőfokú határozat elleni fellebbezési jogáról lemond és esedékességig a határozatban előírt adókülönbözetet megfizeti, mentesül a kiszabott adóbírság 50 százalékának megfizetése alól.
- Új fogalomként került be az adóeljárási rendszerbe az adóigazgatási eljárási bírság intézménye, amellyel az adóhatóság az adózói mulasztásokon alapuló magatartásokat kívánja szankcionálni.

1.3.A NAV feladatellátásával kapcsolatos változások

- A kisösszegű pótléktartozások kezelése, végrehajtása aránytalanul nagy kapacitást kötött le a NAV tevékenységében, ezért az új Art. szerint a NAV a korábbi 2 ezer Ft helyett az 5 ezer Ft-ot el nem érő késedelmi pótlékot nem írja elő.
- Az Avt. szerint a 10 ezer Ft-ot meg nem haladó nettó tartozással rendelkező adós esetében a fizetési felhíváson és az átvezetésen túl az állami adó- és vámhatóság elsősorban gazdaságossági és adminisztráció csökkentési okokból végrehajtási cselekményt nem foganatosít. (Avt. törvényi indoklása)

- ▶ A kisösszegű tartozások kezelése, a régi Art. 162/A. §-a, a behajthatatlan adó tartozások nyilvántartásának és törlésének rendje 2016. július 1-jével módosult. A végrehajtást foganatosító állami adó- és vámhatóság a 10 ezer Ft-ot meg nem haladó tartozást behajthatatlanság címén az adózó adószámlájáról véglegesen törli, ha a tartozás beszedése érdekében az adós pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt fizetési számlájára benyújtott hatósági átutalási megbízás (inkasszó) nem teljesült, vagy ilyen számla hiányában hatósági átutalási megbízás nem adható ki és a tartozás jövedelem-leltetés útján sem volt behajtható. A 100 ezer Ft-ot meg nem haladó tartozások behajthatatlanság címén akkor törölhetők, ha a végrehajtás érdekében minden intézkedés megtörtént, azonban végrehajtható vagyon hiányában az eljárás nem vezetett eredményre.

1.4. A NAV szolgáltató jellegének erősítése, ügyfélközpontú szolgáltatások nyújtása

- ▶ Az állami adó- és vámhatóság telefonos ügyfél-tájékoztató és ügyintéző rendszert működtet meghatározott ügyek intézésére.
- ▶ A törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő adózó kérelmére a NAV az adózót felveszi a köztartozásmentes adózói adatbázisba, amely a NAV honlapján bárki számára elérhető közhiteles nyilvántartás. Előnye, hogy a tartozásmentesség igazolásaként fogadandó el, így a nemleges adóigazolás helyettesítésére szolgálhat.
- ▶ A NAV az egyes adózói minősítések lekérdezésére adatbázist tesz elérhetővé a honlapján.
- ▶ A stakeholderek megfelelő tájékozódásának biztosítása érdekében az egyéni vállalkozók adózással összefüggő adatait is nyilvánosságra hozza a NAV.
- ▶ Új szolgáltatásként jelent meg az új Art.-ban a kezdő vállalkozások támogatása, amely 6 hónapos önkéntes részvételen alapuló mentorálási, szakmai támogatási időszakot jelent. Ezzel az intézményesített támogatási formával a jó adózási gyakorlat, a szabályok és kötelezettségek megismerése által a megfelelő adómorál kialakítását célozta meg a jogalkotó. (új Art. törvényi indoklása, 2017.)
- ▶ Az elektronikus ügyintézésről szóló törvénnyel összhangban az Air-ben szereplő új törvényi rendelkezések teljes körűvé teszik az elektronikus ügyintézés lehetőségét. (Air. törvényi indoklása, 2017.)

1.5. Az önkéntes jogkövetés intézményesített támogatása, az adózók segítése a kötelezettségek teljesítésében, ügyfélbarát állami adóhatóság

- ▶ Új szolgáltatásként jelent meg, hogy a NAV a bejelentésekhez/változásbejelentéshez online felületet biztosít az adózóknak a kötelezettségek teljesítésének megkönnyítése érdekében.
- ▶ A 2017. január 1-jétől életbe lépő támogató eljárás keretében az állami adóhatóság, amennyiben az adózóknál kockázatot észlel, önellenőrzést javasol, illetve ha szükséges, közvetlen szakmai támogatást is nyújt a hibák, hiányosságok kiküszöbölése érdekében. Az adóhatóságnak elsőként felhívásban kell felszólítania az adózót az adókötelezettség teljesítésére. Az eljárás önkéntes, amelyben szankció alkalmazására nincs lehetőség. A támogató eljárás eredménytelensége esetén azonban az adózó ellenőrzése rendelhető el.
- ▶ Az ügyfélközpontú szolgáltatás egyik elemeként az új Art. új jogintézményként bevezette az önellenőrzés előzetes bejelentésének lehetőségét. Előzetes bejelentés esetén az adózó által önellenőrzéssel érintett adónemre és időszakra vonatkozóan a NAV 15 napig adóellenőrzést nem indíthat.
- ▶ Az adózónak lehetőséget biztosít az új Art. feltételes adómegállapításra. A kérelemre induló eljárás során az adópolitikáért felelős miniszter az adózó által előadott részletes tényállás alapján egy jövőbeni vagy jövőbeninek nem minősülő ügylet adókötelezettségét vagy annak hiányát állapítja meg. A kérelemben az ügylettel kapcsolatban az adózó konkrét kérdéseket tesz fel, vala-

mint előadja a kérdés tekintetében általa helyesnek tartott megoldást is. A feltételes adómegállapítás változatlan tényállás mellett a kiadmányozást követő ötödik év utolsó napjáig kötőerővel bír a későbbi adóellenőrzések során.

- ▶ Az adózónak lehetősége van kérni az általa előzetesen felszámított általános forgalmi adó megosztására alkalmazandó számítási módszer megfelelőségének megállapítását.
- ▶ A kapcsolt vállalkozások közötti tranzakciók szokásos piaci árának meghatározását érintő, az adózó és az adóhatóság között kialakuló jogviták elkerülése érdekében lehetőséget teremt az új Art. a kérelemre történő, kötőerővel rendelkező szokásos piaci ármegállapításra.
- ▶ A NAV honlapja szerint, ha 2018. január 1-je után az adózó a NAV honlapján közzétett tájékoztatóknak megfelelően jár el, akkor az új Art. alapján jogkövetkezmény az adózó kárára nem állapítható meg. (új Art. törvényi indoklása)

1.6. A túlzott mértékű és az indokolatlan büntetések megszüntetése

- ▶ Az ügyfélbarát adóhatósági koncepcióhoz igazodóan a mulasztási bírság kiszabása bizonyos mulasztások esetén nem automatikus, annak alkalmazását kétlépcsős felhívás előzi meg.
- ▶ Az új Art. egyszerűsítette a mulasztási bírság szabályozását és megszüntetett néhány bírságtényállást (a háztartási alkalmazott bejelentésének elmulasztása, a jogszerűtlen adóelőleg mérséklés, a számlatartási kötelezettség megsértése és az üzletlezárást helyettesítő bírság).
- ▶ A mulasztási bírság esetében szükséges a körülmények megfelelő mérlegelése, melynek eredményeként az állami adóhatóság a bírságot a mulasztás súlyához igazodóan és az adózási érdeksérelemmel arányosan szabja ki, illetve a bírságszabást mellőzi. Az adóhatóságnak az adóbírság és a mulasztási bírság kiszabásakor határozatában indokolnia kell, hogy a körülmények mérlegelése során mely szempontokat, milyen súllyal vette figyelembe.
- ▶ Az Avt. szerint a köztartozások végrehajtása során – főszabályként – első lépésben a NAV felszólítja az adózót adótartozása megfizetésére, majd eredménytelen felszólítás után indítja el a végrehajtási eljárást. Az Avt. rögzíti, hogy a végrehajtás célja szem előtt tartásával az adós rendelkezési joga csak a szükséges legkisebb mértékben korlátozható, a rendelkezésre álló végrehajtási cselekmények közül ezért azt kell fogyanatosítani, amelyikkel e cél a leghatékonyabban érhető el. (Avt. törvényi indoklása, 2017.)
- ▶ Az önkéntes jogkövetés erősítésére irányuló törekvéssel összhangban a tartozás esedékességét követően 8 napon belül benyújtott fizetési kedvezményi kérelemre (fizetési könnyítés, mérséklés) a végrehajtás szüneteltethető.
- ▶ A hatékony eljárás, továbbá az adósok érdekeinek védelme érdekében a pénzkövetelést elsősorban az adófolyószámlán kimutatott túlfizetés átvezetésével kell behajtani.
- ▶ Újdonság a szabályozásban, hogy a biztosítási intézkedés végrehajtása nem veszélyeztetheti az adós és a vele együtt élő közeli hozzátartozók megélhetését, valamint nem járhat az adós gazdasági tevékenységének ellehetetlenítésével. A lakhatást közvetlenül szolgáló ingatlan értékesítésére továbbra is csak akkor van lehetőség, ha a végrehajtás egyéb formái nem vezetnek eredményre.
- ▶ Új a szabályozásban, hogy annak érdekében, hogy az adós a tartozás kiegyenlítésére a számára legkedvezőbb megoldást (hitelek, kezesség, családi kölcsön stb.) megkereshesse, lehetővé teszi, hogy a már lefoglalt vagyonelemeket a végrehajtó a foglalás alól feloldja. Erre a régi Art. nem adott lehetőséget. (Avt. törvényi indoklása)

1.7. A gazdaság fenntartható kifizetését támogató szabályok

- ▶ A feketegazdaságot segítő készpénzforgalom korlátozása, továbbá a gazdasági folyamatok átláthatósága érdekében a törvény 1,5 MFt-ban maximalja a pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózók között szerződésenként és havonta készpénzben kifizethető ellenérték összegét.

- ▶ Rögzíti, hogy az élelmiszer-értékesítést kezelő személyzet nélkül végző automataberendezésekre vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettségének az adózó az üzemeltető Automata Felügyeleti Egység útján tud eleget tenni.
- ▶ Az EKÁER rendszerbe történő bejelentési kötelezettség nem teljesítése, hibás, vagy hiányos teljesítése esetén kiszabott mulasztási bírság szankcióval összefüggésben az új Art. előírja, hogy az igazolatlan eredetűnek minősülő fuvarozott termék a bírság összegének mértékéig lefoglalható. (új. Art. törvényi indoklás, 2017.)

1.8. A személyes kapcsolatfelvétel esetköreinek szűkítése, az eljárási határidők ésszerűsítése

Az Air. egyszerűsítette a NAV ellenőrzési struktúráját és csökkentette az adóellenőrzés maximális időtartamát, ami segíti az adózók indokolatlan adminisztratív terhelését.

- ▶ A korábbi hét ellenőrzési típus helyett mindössze két ellenőrzésfajtát nevesít. A jogkövetési vizsgálat során a NAV azt ellenőrzi, hogy az adózó eleget tett-e a törvényekben előírt egyes adminisztratív adókötelezettségeinek. A másik típusú adóellenőrzés során az állami adóhatóság az adózó adómegállapítási, -bevallási kötelezettségek teljesítését időszakonként, adónként és támogatókonként vizsgálja.
- ▶ Új szabály, hogy az Air. szerint az adóellenőrzés időtartama nem haladhatja meg a 365 napot. Megszűnt minden ellenőrzési határidő nyugvási ok, többek között a határidő szünetelésének intézménye. Az ellenőrzési határidő meghosszabbítására indokolt esetben van ugyan lehetőség, de az ellenőrzés összességében a határidő meghosszabbítása esetén sem haladhatja meg a 365 napot. (Air. törvényi indoklása, 2017.)

Az adópolitikai célkitűzések mentén megvalósított főbb változások

1. A munkát terhelő adók csökkentése irányába tett lépések

Az Országgyűlés 2010-től főszabályként lineáris adó- és járulékrendszert alakított ki. A munkát terhelő jövedelmek bevallását ösztönözte az egykulcsos személyi jövedelemadó bevezetése. A lineáris adópolitika mellett azonban a családi adókedvezmények eltartottak számát figyelembevevő, és a fiatal házasságokat érintő rendszere, valamint a leghátrányosabb helyzetű csoportok foglalkoztatásának szociális hozzájárulási adókedvezményei csökkentették a családok, továbbá a hátrányos helyzetű csoportokat foglalkoztató munkáltatók – munkával kapcsolatos – adóterheit. (Konvergencia Program 2020-2024, 2020.)

- ▶ A családi adókedvezmények rendszerében 2016-tól kezdődően a kétgyermekesek családi kedvezménye négy egyenlő lépésben megemelésre került, melynek hatására mintegy 350-360 ezer érintett esetén a 2015. évi adókedvezmény 2019-re a duplájára emelkedett (havi 10 ezer forintról 20 ezer forintra nőtt). (Konvergencia Program, 2020-2024. 2021.)
- ▶ A 2015. évben bevezetett első házasság adókedvezménye 2017. évtől családi adókedvezmény nélkül is érvényesíthetővé vált. A családi járulékkedvezményt 2020. július 1-jétől 18,5 százalékgig (azaz a társadalombiztosítási járulék erejéig) lehet érvényesíteni. Ezzel 1,5 százalékponttal nőtt az érvényesíthető összeg, amely további 1 Mrd Ft-ot hagyott a gyermeket nevelő családoknál. (Konvergencia program 2021-2025., 2021.)
- ▶ A munkáltatói és munkavállalói érdekképviseletekkel kötött átfogó megállapodás értelmében a Országgyűlés 2017-től folyamatosan csökkentette a munkára rakódó közterheket. 2016 és 2020 júliusa között összesen 11,5 százalékponttal mérséklődött a szociális hozzájárulási adó kulcsa. A 2020. júliusi 2 százalékpontos csökkentéskor a versenyszféra reálbér növekedése ugyan nem érte el az együttműködési megállapodásban foglalt 6%-os szintet, azonban a koronavírus okozta válság hatásainak mérséklése érdekében az Országgyűlés a megállapodásban rögzített feltételtől eltekintve – a munkahelyek megővése érdekében – tovább csökkentette az adókulcsot. A vállalkozások következetes végrehajtásának köszönhetően az adóék a 2016. évi 48,3%-ról 2020 második

félévére több mint 5 százalékponttal, 43,2%-ra mérséklődött. (Konvergencia Program 2021-2025, 2021.)

- ▶ A megállapodás a munkáltatói közterhek fokozatos csökkentésével párhuzamosan magában foglalta a minimálbér és a garantált bérminimum emelését is. Ennek köszönhetően 2020-ban a minimálbér 45%-kal, a garantált bérminimum pedig 63,3%-kal emelkedett a 2016. évi bázishoz képest. (Konvergencia Program 2021-2025, 2021.) A megállapodásnak köszönhetően nagymértékben emelkedtek a keresetek és a foglalkoztatás, mellyel párhuzamosan a költségvetés bevételei – az adócsökkentési hatások ellenére – is emelkedtek.
- ▶ A leghátrányosabb helyzetű csoportok foglalkoztatásának elősegítése érdekében kerültek bevezetésre a Munkahelyvédelmi Akció célzott szociális hozzájárulási adókedvezményei 2013-ban. A versenyszférában havonta mintegy 900 ezer munkavállaló után igénybe vett kedvezmények 2017-ben a bérköltségek 110,6 Mrd Ft-os csökkenését eredményezték. (Konvergencia Program 2018-2022, 2018.) A szakképzettséget nem igénylő és mezőgazdasági munkakörben foglalkoztattak, a munkaerőpiacra lépők, a három vagy több gyermeket nevelő munkaerőpiacra lépő nők, a megváltozott munkaképességű vállalkozók és munkavállalók, valamint a közfoglalkoztatottak után a munkáltatók 2019-től a korábbi 100 ezer forint helyett már a mindenkori minimálbér erejéig (vagy a megváltozott munkaképességű vállalkozók és munkavállalók esetében a minimálbér kétszereséig) érvényesíthetnek 50 vagy 100%-os mértékű kedvezményt.
- ▶ 2019-től kedvező változás, hogy a munkaviszonyban foglalkoztatott saját jogú nyugdíjasok esetén a munkáltatót nem terheli adófizetési kötelezettség és a magánszemélyek is mentesülnek minden járulékfizetési kötelezettségük alól. Ez az intézkedés több mint 120 ezer főt érintett 2019-ben és megközelítőleg 104,1 Mrd Ft-ot hagyott a magyar gazdaságban. (Konvergencia program 2020-2024, 2020.)
- ▶ Az Sza tv. 29/D. §-a szerint 2020. január 1-jétől az életük során legalább négy gyermeket nevelő nők mentesülnek a személyi jövedelemadó megfizetése alól.

2. A vállalkozásokat terhelő adók csökkentését támogató adóváltozások

A vállalatok adózása tekintetében az adópolitika elsősorban a versenyképesség növelésére és a beruházások ösztönzésére törekedett. A vállalkozások adóterheinek csökkenése körében a legjelentősebb változás az volt, hogy a társasági adó esetében 2017-től az adókulcs egységesen 9%-ra csökkent. Ez növelte a működő tőke bevonást, élénkítette a beruházásokat, és szerepe volt a bérszínvonal emelkedésében is. Az adókulcs csökkentés miatt bekövetkező változások növelték a keresletet és ezáltal a fogyasztást. Ezzel gazdasági növekedést indukáltak, egyúttal a fogyasztást terhelő adókban megjelenő költségvetési többletbevételt generáltak.

- ▶ 2017-től több beruházás- és növekedés ösztönző intézkedés is megvalósult a társasági adókedvezmények révén. A kis- és középvállalkozások (KKV-k) beruházásokhoz kapcsolódó adókedvezményeinek igénybevételi korlátai enyhültek, a fejlesztési adókedvezmény rendszerében pedig jelentős mértékben, harmadukra csökkentek a létszámnövelésre irányuló követelmények. Ez utóbbi azzal volt összefüggésben, hogy a foglalkoztatási ráta 2017-2019. években folyamatosan nőtt, egyre inkább a munkaerőhiány vált jellemzővé, így indokolatlanná vált a foglalkoztatás növeléséhez, illetve fenntartásához kötni a fejlesztési kedvezményeket. A 2020. január 1-jétől kezdődően bejelentett beruházások vonatkozásában a létszám- és bérköltség növelésének feltételei megszüntetésre kerültek.
- ▶ 2020-ban megszüntetésre került a fejlesztési tartalék nyereségarányos 50%-os korlátja, mely által lehetővé vált a fejlesztési tartaléknak az adózási előtti nyereség teljes összegéig történő igénybevétele, a 10 MrdFt-os felső határ betartásával. A rendelkezés már a 2019. adóévre is alkalmazható volt.
- ▶ A versenyképesség növelése érdekében 2017-től bevezetésre került az energiahatékonysági beruházások után igénybe vehető adókedvezmény, illetve a korai fázisú vállalatokba történő befektetéseket ösztönző adóalap-kedvezmény. (Konvergencia Program 2018-2022, 2018.)

- ▶ 2017-től kedvezőbb adózási környezetet teremtett a KKV-k számára a kisvállalati adó egyszerűsödése és adókulcsának csökkenése. A KIVA 16%-os kulcsa 2017-ben 14%-ra, 2018-ban pedig 13%-ra, 2020-ban 12%-ra csökkent. Az adóalap számítása átalakult, egyszerűsödött az adó bevalósítása és az adónemre való áttérés. Emellett az adókötelezettség a korábnál kiszámíthatóbbá és kedvezőbbé vált, mert a személyi jellegű kifizetések mellett csak a vállalkozás és tulajdonosa közötti pénzmozgás keletkeztet adókötelezettséget, így a kisvállalati adó a vállalkozásba visszaforgatott jövedelmet nem terheli. Emellett 2017-től a jogosultsági feltételek is kedvezőbbé váltak. Az intézkedések következtében az adóalanyok száma több mint nyolcszorosára emelkedett 2016 óta. Az állami adóhatóság által nyilvántartott adóalanyok száma 2021. február végére meghaladta a 64 ezret. (Konvergencia Program 2021-2025, 2021.)
- ▶ A kisvállalatok számára kialakított célzott adónemek is mérsékeltek az adóelkerülést az elemzett időszakban. Az adó csökkentő intézkedések következtében az új adózási formák közül a KATA-t 2016. bázisévhez viszonyítva a 175,0 ezer adózóról 2020. évre 426,3 ezer, míg a KIVA-t 6,5 ezerről 53,1 ezer adózó választotta. Az adóbevételt tekintve a KATA 2016. bázisévhez viszonyított aránya 226,3%-kal, a KIVA 614,6%-kal volt több, ami összesítve 158,1 Mrd Ft-tal több bevételt jelentett. (NAV évkönyv, 2017-2020)
- ▶ A KKV-k számára 2017-től kedvezőbb adózási környezetet teremtett a kisvállalati adó egyszerűsödése. A kisadózók tételes adójának (KATA) 6 MFt-os bevételi értékhatára 2017-től 12 MFt-ra,⁸ az áfa alanyi adómentességének értékhatára 2017-ben a korábbi 6 MFt-ról 8 MFt-ra, majd 2019-től 12 MFt-ra emelkedett⁹. Az intézkedések következtében egyenlővé vált a KATA bevételi értékhatára és az áfa alanyi mentesség határa.

3. Fogyasztást terhelő adók előtérbe helyezése a munkát terhelő adókhoz képest

- ▶ 2017. július 1-jétől megújításra került a jövedéki törvény, ami a jövedéki adó folyamatos emelésével járt együtt. A cigarettára vonatkozó európai uniós adóminimumhoz történő közelítés érdekében 2018 szeptemberétől kezdődően három lépcsőben (2018. szeptember, 2019. január és július), majd 2020 januárjától további négy lépésben (2020. január, 2020. július, 2021. január, 2021. április) fokozatosan emelkedett a cigaretta és a fogyasztási dohány jövedéki adómértéke. (Konvergencia Program 2021-2025, 2021.)
- ▶ A fogyasztást terhelő adók adórendszeren belüli súlyának növelése irányába hatott, hogy 2019. január 1-jétől a népegészségügyi termékadó adómértéke valamennyi adóköteles termék esetén átlagosan 20%-kal emelkedett, adókötelesek lettek a gyümölcspárlatok és a gyógynövényes italok, valamint az igénybe vehető, egészségmegőrző programokhoz kötődő kedvezmény feltételei is szűkültek. (Konvergencia Program 2020-2024, 2020.)

⁸ A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény 8. § (6) bekezdés

⁹ Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 188. § (2) bekezdés

Az adórendszer egyszerűsítése érdekében tett intézkedések 2017-2020 között

Az elemzett időszakban az adminisztráció csökkentését eredményezte, hogy egyszerűsödött az egészségügyi hozzájárulás (eho) fizetésének rendszere. 2017-től az eho kulcsok száma a korábbi ötről kettőre, a hozzájárulás mértéke a szociális hozzájárulási adóval összhangban 22%-ra, 2018-tól pedig a 19,5%-ra csökkent. Megszűnt a kamatjövedelmek eho-ja, 2018-tól eltörlésre került az 1 MFt feletti ingatlan bérbeadásból származó jövedelmek eho-ja is, ami a tevékenység fehéredését eredményezte. 2019-ben az egészségügyi hozzájárulás beolvadt a szociális hozzájárulási adóba és a baleseti adó összevonásra került a biztosítási adóval. Emellett megszűnt a magánszemélyek jogviszony megszűnéséhez kötődő 75 százalékos különadó, a hitelintézeti különadó és a kulturális adó is. (Konvergencia Program 2020-2024, 2020.)

Az adórendszer egyszerűsítése, az adónemek számának, valamint az adóadminisztráció csökkentése érdekében a munkavállalókat terhelő egyéni járulékok egy járuléknembe olvadtak össze 2020. július 1-jétől. A hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatása esetén alkalmazható adókedvezmény igénybevitelében adminisztrációs szempontból egyszerűsítést jelentett, hogy az újonnan bejelentett munkavállalók esetében az állami adóhatóság 2020-tól automatikusan vizsgálja a kedvezményre való jogosultságot és értesíti a munkáltatót az érvényesíthető kedvezményről. (Konvergencia program 2021-2025, 2021.)

A KKV-kat érintő adózási könnyítéseknek (lásd.: a vállalkozásokat terhelő adók csökkentését támogató adóváltozások részben foglaltakat) köszönhetően a KATA népszerűsége nőtt, az adóalanyok száma a 2016. évi 174,9 ezer főről, 2020 végére 426,3 ezer főre, közel 2,5-szeresére nőtt, miközben szabályait 2020. évtől szigorították. (NAV beszámoló, (2018., 2020., 2021.) A KATA-s vállalkozások száma 2021 februárjában már meghaladta a 428 ezer főt. (Konvergencia program 2021-2025, 2021.)

A KKV-k mellett 2019-ben a nagyvállalkozások bürokratikus terhei is csökkentek a társasági adóban a csoportadózás lehetőségének bevezetésével. Ez az intézkedés az ország versenyképességének további növekedését és befektetési célponttá válását segítheti, emellett a vállalatcsoportok számára is számottevő könnyítést jelent, továbbá adómentakarítással is járhat. 2019-ben jelentős adminisztrációcsökkentő intézkedések léptek hatályba, mert megszűnt az adóelőleg-kiegészítési kötelezettség a társasági adó, az energia-ellátók jövedelemadója, valamint az innovációs járulékok esetében is. (Konvergencia program 2020-2024, 2020.)

A nagyobb méretű vállalkozások beruházásainak ösztönzése érdekében került sor 2019-től a fejlesztési tartalék maximális értékhatárának megemelésére 500 MFt-ről 10 MrdFt-ra. Bevezetésre került továbbá az a lehetőség, hogy az önkormányzatok az iparűzési adó esetében adómentességet vagy adókedvezményt állapítsanak meg a vállalkozók részére az adott évben üzembe helyezett beruházásokra vonatkozóan.

2020. január 1-jével az adócsökkentési és adórendszer egyszerűsítési célokkal összhangban az egyszerűsített vállalkozói adó szerinti adózás megszüntetésre került.

MELLÉKLETEK

1. melléklet: A NAV által realizált adóbevételek alakulása 2016-2020 között

KIMUTATÁS

a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által realizált, a központi költségvetést illető bevételek alakulásáról

2016-2020. években

Adatok: millió Ft-ban

Megnevezés	2016. tény	2017. tény	2017/ 2016 %	2018. tény	2018/ 2017 %	2019. tény	2019/ 2018 %	2020. tény	2020/ 2019 %	2020/ 2016 %
SZJA	1 717 647,0	1 919 964,4	111,8	2 177 428,4	113,4	2 424 565,2	111,3	2 527 742,3	104,3	147,2
ÁFA	3 290 293,4	3 525 269,7	107,1	3 928 685,6	111,4	4 532 379,1	115,4	4 669 039,8	103,0	141,9
NAV Tb járulék + szociális hozzájárulási adó *	4 289 518,4	4 257 479,1	99,3	4 648 588,9	109,2	5 027 299,6	108,1	4 953 350,4	98,5	115,5
EHO	187 376,5	177 074,8	94,5	174 796,6	98,7	42 046,6	24,1	490,1	1,2	0,3
NFA-t megillető járulék	223 974,7	370 773,6	165,5	197 722,8	53,3	284 984,6	144,1	228 352,9	80,1	102,0
Szakképzési hozzájárulás	70 326,8	80 074,5	113,9	91 664,9	114,5	104 784,5	114,3	105 783,3	101,0	150,4
Társasági adó	683 095,2	624 944,7	91,5	380 435,3	60,9	303 310,9	79,7	406 524,6	134,0	59,5
Pénzügyi tranzakciós illeték	199 101,8	217 325,7	109,2	233 246,0	107,3	243 399,2	104,4	217 761,0	89,5	109,4
Lakossági illetékek **	157 717,0	173 647,3	110,1	191 035,0	110,0	215 580,6	112,8	207 182,2	96,1	131,4
Jövedéki adó	1 011 805,5	1 022 070,4	101,0	1 111 884,8	108,8	1 176 375,7	105,8	1 196 048,3	101,7	118,2
Vámbeszedési költség megtérítése	12 943,8	12 020,1	92,9	15 699,2	130,6	16 035,4	102,1	15 861,5	98,9	122,5
Egyszerűsített vállalkozói adó	81 138,4	63 641,1	78,4	54 117,4	85,0	43 364,3	80,1	1 690,5	3,9	2,1
Kisadózók tételes adója	69 896,5	98 181,8	140,5	124 947,8	127,3	158 516,3	126,9	158 198,6	99,8	226,3
Kisvállalati adó	13 569,9	22 368,3	164,8	41 656,8	186,2	70 492,7	169,2	83 382,1	118,3	614,5
Pénzügyi szervezetek különadója	70 466,4	64 025,6	90,9	50 297,8	78,6	56 684,2	112,7	65 964,6	116,4	93,6
Játékadó(költségvetést megillető része)	25 022,4	27 462,9	109,8	29 291,5	106,7	28 219,7	96,3	35 026,8	124,1	140,0
Regisztrációs adó	23 646,7	25 020,9	105,8	25 352,5	101,3	25 087,5	99,0	19 522,8	77,8	82,6
Energia adó (energiatermékek jövedelmi adója 2018-tól)	18 176,3	18 855,3	103,7	20 174,6	107,0	0,0	0,0	0,0		0,0
Környezetvédelmi termékadj	72 660,9	79 810,4	109,8	79 102,4	99,1	82 689,4	104,5	77 079,1	93,2	106,1
Népegészségügyi termékadó	29 232,3	33 318,0	114,0	40 571,8	121,8	52 693,4	129,9	58 670,1	111,3	200,7
Hitelintézetek jövedelmek	5 072,4	1 894,4	37,3	-1 873,3	-98,9	0,0	0,0	0,0		0,0
Cégautó-adó	32 022,3	33 305,0	104,0	35 254,9	105,9	36 364,0	103,1	37 779,2	103,9	118,0
Energiaellátók jövedelemadója	46 218,1	53 123,3	114,9	59 656,5	112,3	26 555,3	44,5	63 622,5	239,6	137,7
Egyéb befizetések összesen ***	17 351,5	24 783,0	142,8	8 810,0	35,5	25 735,0	292,1	14 831,3	57,6	85,5
Környezetterhelési díj	5 068,9	5 067,7	100,0	5 625,3	111,0	5 606,8	99,7	5 591,5	99,7	110,3
Magánszemélyek különadója	798,0	958,5	120,1	352,9	36,8	-196,2	-55,6	-48,5	24,7	-6,1
Játékadó NKA-t megillető része	9 353,1	10 280,5	109,9	9 486,3	92,3	11 144,2	117,5	12 866,7	115,5	137,6
Rehabilitációs hozzájárulás	70 330,6	80 855,9	115,0	92 251,7	114,1	102 376,3	111,0	108 157,3	105,6	153,8
Innovációs járulék	65 596,9	67 642,3	103,1	73 858,4	109,2	65 103,1	88,1	88 576,2	136,1	135,0
Egyszerűsített foglalkoztatás utáni közteher	14 396,9	16 378,1	113,8	18 100,3	110,5	19 443,6	107,4	20 474,9	105,3	142,2
Egészségügyi szolgáltatási járulék	29 992,9	30 091,8	100,3	30 909,0	102,7	31 970,1	103,4	33 908,7	106,1	113,1
Munkáltatói táppénz hozzájárulás 1/3-a	7 648,9	6 301,2	82,4	7 166,1	113,7	11 610,1	162,0	10 155,0	87,5	132,8
Gyógyszergyártók és forgalmazók befizetései	53 995,9	56 568,1	104,8	58 789,6	103,9	61 396,7	104,4	63 285,8	103,1	117,2
Baleseti adó	32 488,0	37 435,8	115,2	43 335,1	115,8	7 941,4	18,3	2,8	0,0	0,0
Biztosítási adó	32 336,4	35 643,4	110,2	39 718,2	111,4	82 463,0	207,6	98 549,9	119,5	304,8
Távközlési adó	53 244,5	53 552,0	100,6	53 799,3	100,5	53 532,6	99,5	56 713,6	105,9	106,5
Közműadó	55 032,3	55 041,7	100,0	54 253,8	98,6	54 509,4	100,5	52 501,7	96,3	95,4
Kulturális adó	171,6	93,1	54,3	151,8	163,0	0,0	0,0	-12,3		-7,2
Egyéb lakossági adók és egyéb NAV bevételek (2019-től bérfőzési szeszadó)	2 227,8	19 374,3	869,7	8 571,0	44,2	7 785,7	90,8	6 493,2	83,4	291,5
Reklámadó****	12 640,1	-8 217,2	-65,0	12 318,5	-149,9	6 331,1	51,4	-333,4	-5,3	-2,6
Dohányipari vállalkozások egészségügyi hozzájárulása****	-539,6	0,3	-0,1	-0,3	-86,2	0,0	0,0	0,0		0,0
NAV által beszedett egyéb bevételek				25 262,5		0,0	0,0	0,0		
Turizmus fejlesztési hozzájárulás						26 909,1		9 913,8	36,8	
Hitelintézetek járványügyi helyzettel összefüggő különadója								54 532,7		
Kiskereskedelmi adó								47 636,9		
NAV által beszedett adók mindösszesen	12 793 057,4	13 393 501,7	104,7	14 252 497,7	106,4	15 525 090,1	108,9	15 812 870,5	101,9	123,6
GDP (folyóáras)	36 167 453,0	39 233 430,0	108,5	43 350 353,0	110,5	47 523 971,0	109,6	47 743 465,0	100,5	132,0
NAV adóbevételek és a folyóáras GDP aránya	35,4	34,1	96,5	32,9	96,3	32,7	99,4	33,1	101,4	93,6
Központi alrendszer költségvetési bevételei	18 229 923,4	19 223 259,6	105,4	19 922 469,5	103,6	21 542 224,9	108,1	23 020 760,3	106,9	126,3
Központi költségvetés bevételeiből a NAV által beszedett bevételek aránya	70,2	69,7		71,5		72,1		68,7		

Forrás: 2017-2020. zárszámadási törvényjavaslatok, KSH (2021c) alapján ÁSZ szerkesztés

2. melléklet: A NAV által realizált adóbevételek, a NAV költségvetési kiadásai, a folyóáras GDP volumenváltozása és aránya 2016-2020 között

Adatok MFT-ban

Megnevezés	2016	2017	2017/ 2016 %	2018	2018/ 2017 %	2019	2019/ 2018 %	2020	2020/ 2019 %	2020/ 2016 %
folyó áras GDP	36 167 453,0	39 233 430,0	108,5	43 350 353,0	110,5	47 523 971,0	109,6	47 743 465,0	100,5	132,0
NAV által beszedett adóbevételek	12 793 057,4	13 393 501,7	104,7	14 252 497,7	106,4	15 525 090,1	108,9	15 812 870,5	101,9	123,6
NAV adóbevételek/GDP	35,4	34,1	96,5	32,9	96,3	32,7	99,4	33,1	101,4	93,6
NAV Zárszámadása										
Működési kiadások	169 625,5	172 211,6	101,5	194 538,9	113,0	241 783,6	124,3	231 568,4	95,8	136,5
Személyi juttatások	105 097,3	109 111,7	103,8	116 363,0	106,6	124 022,0	106,6	121 600,8	98,0	115,7
Munkadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	28 382,2	26 224,7	92,4	23 717,6	90,4	23 334,8	98,4	20 854,7	89,4	73,5
Dologi kiadások	35 564,3	36 576,0	102,8	50 086,6	136,9	54 807,9	109,4	58 681,4	107,1	165,0
Ellátottak pénzübeli juttatásai	27,2	6,6	24,3	2,8	42,4	2,8	100,0	8,3	296,4	30,5
Egyéb működési célú kiadások	554,5	292,6	52,8	4 368,9	1 493,1	39 616,1	906,8	30 423,2	76,8	5 486,6
Felhalmozási kiadások	3 581,2	10 184,2	284,4	23 430,8	230,1	10 797,0	46,1	26 933,1	249,4	752,1
Beruházások	1 801,8	9 910,4	550,0	21 766,2	219,6	6 934,8	31,9	26 374,7	380,3	1 463,8
Felújítások	1 175,2	67,2	5,7	1 319,3	1 963,2	1 494,9	113,3	334,6	22,4	28,5
Egyéb felhalmozási célú kiadások	604,2	206,6	34,2	345,3	167,1	2 367,3	685,6	223,8	9,5	37,0
Költségvetési kiadások összesen	173 206,7	182 395,8	105,3	217 969,7	119,5	252 580,6	115,9	258 501,5	102,3	149,2
Mutatók										
NAV költségvetési kiadások/GDP (%)	0,48	0,46	97,1	0,50	108,2	0,53	105,7	0,54	101,9	113,1
NAV költségvetési kiadások/beszedett adóbevételek (%)	1,35	1,36	100,6	1,53	112,3	1,63	106,4	1,63	100,5	120,7
NAV működési kiadások/beszedett adóbevételek (%)	1,33	1,29	97,0	1,36	106,2	1,56	114,1	1,46	94,0	110,4

Forrás: 2017-2020. évi zárszámadási törvények, NAV adatszolgáltatás, KSH (2021c) adatok alapján ÁSZ szerkesztés

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Állami Számvevőszék (2015): Jelentés a NAV ellenőrzéséről – A Nemzeti Adó- és Vámhivatal hátralékkezelési és végrehajtási eljárásai, valamint a kiemelt adózói körben gyakorolt tevékenysége szabályszerűségének, az EUOFISC rendszer működésének ellenőrzéséről, 2015. március, <https://www.asz.hu/storage/files/files/%C3%96sszes%20jelent%C3%A9s/2015/15044j000.pdf>, letöltés: 2021. október 28.
2. Állami Számvevőszék (2020): Módszertani útmutató a teljesítmény-ellenőrzéshez, https://www.asz.hu/storage/files/files/Ellenorzes_szakmai_szabalyok/Ellenorzes_szakmai_szabalyok_rendszere/modszertani_utmutato_a_teljesitmeny_ellenorzeshez.pdf, letöltés: 2021. október 19.
3. Állami Számvevőszék (2021a): Elemzés – A digitális eszközök adózásban történő alkalmazása, https://www.asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2021/digitalis_adozas_20210202.pdf?ctid=1307, letöltés: 2021. szeptember 21.
4. Állami Számvevőszék (2021b): Elemzés – A költségvetési politika COVID-19 járvány alatti alakulása különös tekintettel az ÁFA és az SZJA politikára, <https://www.asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2021/E2110.pdf?ctid=1307>, letöltés: 2021. szeptember 21.
5. Balog Á. (2014): Adóelkerülés és rejtett gazdaság Magyarországon, Köz-gazdaság 2014/4 – Különszám az adópolitikáról, <https://www.mnb.hu/letoltes/balog-15-30.pdf>, letöltés: 2021. szeptember 21.
6. KSH (2014.): KSH Módszertan, <https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsztoc.html>, megtekintés: 2021.szeptember 21.
7. KSH (2021a): KSH STADAT 20.1.1.7. A foglalkoztatottak száma korcsoportok szerint, nemenként [ezer fő], https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0007.html, letöltés 2021. szeptember 21.
8. KSH (2021b): Gyorstájékoztató, Keresetek, 2021. június, <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/ker/ker2106.html>, letöltés: 2021.szeptember 21.
9. KSH (2021c): KSH STADAT 21.2.1.3. A bruttó hazai termék (GDP) termelése folyó áron nemzetgazdasági áganként, negyedévente [millió forint], https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0087.html, letöltve: 2021. október 1.
10. Magyarország Konvergencia Programja 2017-2021. (2017.) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-convergence-programme-hungary-hu_2.pdf, letöltés: 2021.szeptember 21.
11. Magyarország Konvergencia Programja 2018-2022. (2018.) <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018-european-semester-convergence-programme-hungary-hu.pdf>, letöltés: 2021.szeptember 21.
12. Magyarország Konvergencia Programja 2019-2023. (2019.) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2019-european-semester-convergence-programme-hungary_hu.pdf, letöltés: 2021.szeptember 21.
13. Magyarország Konvergencia Programja 2020-2024.: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2020-european-semester-convergence-programme-hungary_hu.pdf, letöltés: 2021. augusztus 19.
14. Magyarország Konvergencia Programja 2021-2025.: <https://kormany.hu/dokumentumtar/magyarorszag-konvergencia-programja-2021-2025> letöltés: 2021. augusztus 19.
15. NAV évkönyv 2016 (2017.) https://www.nav.gov.hu/nav/archiv/Kiadvanyok/evkonyvek/NAV_evkonyvek_/NAV_evkonyvek.html, letöltés: 2021. augusztus 19.
16. NAV évkönyv 2017 (2018.) https://www.nav.gov.hu/nav/archiv/Kiadvanyok/evkonyvek/NAV_evkonyvek_/NAV_evkonyvek.html, letöltés: 2021. augusztus 19
17. NAV évkönyv 2018 (2019.) https://www.nav.gov.hu/nav/archiv/Kiadvanyok/evkonyvek/NAV_evkonyvek_/NAV_evkonyvek.html, letöltés: 2021. augusztus 19

18. NAV évkönyv 2019 (2020.) <https://www.nav.gov.hu/nav/kiadvanyok/evkonyvek>, letöltés: 2021. augusztus 19
19. NAV évkönyv 2020 (2021.) <https://www.nav.gov.hu/nav/kiadvanyok/evkonyvek>, letöltés: 2021. augusztus 19

NAV adatszolgáltatása

1. A NAV vezetője által kiadott 1134-2018-VEZ számú eljárási rend a tartozások behajthatatlanná minősítéséről, a behajthatatlan tartozások nyilvántartásáról és felülvizsgálatáról
2. Beszámoló a NAV 2.0 Megújulás Stratégiai Program végrehajtásáról, valamint a NAV 2020 és 2024 közötti időszakra vonatkozó stratégiájának bemutatása
3. NAV 2.0 A megújulás cselekvési terve
4. NAV 5074-2020-VEZ számú körlevél az Ideiglenesen eredménytelen végrehajtással érintett tartozás megállapításáról
5. NAV Adatszolgáltatás (2021): 2. számú Tanúsítvány
6. NAV Stratégiai Megújulási Programja, (2016)
7. NAV szöveges indoklás a PM számára a 2017. évi zárszámadáshoz 2018.
8. NAV szöveges indoklás a PM számára a 2018. évi zárszámadáshoz 2019.
9. NAV szöveges indoklás a PM számára a 2019. évi zárszámadáshoz 2020.
10. NAV szöveges indoklás a PM számára a 2020. évi zárszámadáshoz 2021.
11. NAV zárszámadás indoklása 2016-2018 évekre

JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

1. 2017. évi CL törvény az adózás rendjéről (új Art.)
2. 2017. évi CLI. törvény az adóigazgatási rendtartásról (Air)
3. 2017. évi CLIII. törvény az adóhatóság által foganatosítható végrehajtási eljárásokról (Avt.)
4. Air. törvényi indoklása (2017.)
5. Art. törvényi indoklása (2017.)
6. Avt. törvényi indoklása (2017.)
7. Magyarország 2016. évi központi költségvetésének végrehajtása (2017.)
8. Magyarország 2017. évi központi költségvetésének végrehajtása (2018.)
9. Magyarország 2018. évi központi költségvetésének végrehajtása (2019.)
10. Magyarország 2019. évi központi költségvetésének végrehajtása (2020.)
11. Magyarország 2020. évi központi költségvetésének végrehajtása (2021.)

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

ÁFA	általános forgalmi adó
Áfa tv.	az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény
Air.	az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény
ÁSZ tv.	Állami Számvevőszék
Avt.	az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény
EB	Európai Bizottság
eho	egészségügyi hozzájárulás
EKÁER	Elektronikus Közúti Árufuvarozási Ellenőrzési Rendszer
eSZJA	elektronikus személyi jövedelemadó tervezet programja
EU	Európai Unió
EUB	Európai Unió Bírósága
FVF	NAV Folyószámla és Végrehajtási Főosztálya
GDP	bruttó hazai termék
IEV	ideiglenesen eredménytelen végrehajtással érintett
Itv.	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény
KATA	kisvállalkozók tételes adója
KIVA	kisvállalati adó
KKV	kis- és középvállalkozások
KOMA	Köztartozásmentes adózói adatbázis
m.t.	másodlagos tengely
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
régi Art.	az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény
SZJA	személyi jövedelemadó
Szja tv.	a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény
TAO tv.	a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény
Tbj.	a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény
TCC	Általános Tájékoztató Rendszer
új Art.	az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény
ÜCC	Ügyféltájékoztató és Ügyintéző Rendszer

FOGALOMTÁR

adóék	Az adóék azt mutatja meg, hogy a teljes munkaerőköltségnek (vagyis bruttó bér + munkáltatói terhek) hány százalékát vonja el az állam adók és járulékok formájában.
adótartozás	Az esedékességkor meg nem fizetett adó és a jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatás
adózái hátralék	Az esedékességkor meg nem fizetett adó és a jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatás.
áfarés	A rejtett gazdaság becslésének egyik eszköze az áfarés számítása, ami a potenciálisan, illetve elméletileg beszédhető áfabevétel becsült és a ténylegesen beszédett áfabevétel különbsége.
behajthatatlan tartozás	A tartozás behajthatatlansága lehet ideiglenes vagy végleges. Véglegesen behajthatatlan a tartozás akkor, ha jogilag kizárt, hogy a jövőben a tartozás akár az adózótól, akár a mögöttes felelőstől behajthatóvá válik. Ideiglenesen behajthatatlan az adókövetelés akkor, ha az adózóval – és amennyiben van az adó megfizetésére kötelezett személlyel – szembeni végrehajtás teljes körű volt, de az eredményre nem vezetett. Az Avt. 20. §-a alapján IEV-ként nyilvántartott tartozásokat az állami adóhatóság – a jogvesztő határidőn, illetve az elévülési időn belül – évente köteles felülvizsgálni abból a célból, hogy a tartozások nem váltak-e végrehajthatóvá. Az IEV-ként nyilvántartott tartozást az állami adóhatóság ismét végrehajthatónak minősíti, ha a végrehajtáshoz való jog elévülési idején belül a tartozás végrehajthatóvá válik. A 1134-2018-VEZ eljárásrend alapján akkor állapítható meg a behajthatatlanság, ha a végrehajtás teljes körűségét és eredménytelenségét megalapozó adatok 6 hónapon belüliek. Behajthatatlanság jogcímen nem lehet véglegesen törölni a kötelezettség eredeti esedékességétől számított 1 éven belül.
biztosítási intézkedés	A követelés későbbi kielégítése céljából adóhatósági végzéssel elrendelt pénzkövetelés biztosítása. Biztosítási intézkedés akkor rendelhető el, ha a fizetési kötelezettséget megállapító adóhatósági döntésben meghatározott teljesítési határidő még nem telt le.
csődeljárás	A csődeljárás során az adós - csődegyezség megkötése érdekében - fizetési haladékot kap, és csődegyezség megkötésére tesz kísérletet. A bíróság az adós csődeljárását elrendelő végzésében vagyonfelügyelőt rendel ki az adós mellé.
EKÁER	Az állami adó- és vámhatóság által működtetett Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer, amely az Európai Unió valamely más tagállamából Magyarország területére, Magyarország területéről az Európai Unió valamely más tagállamába irányuló, a termék közúti fuvarozásával, illetve a Magyarország területén belül megvalósuló, a termék közúti fuvarozásával összefüggő adókötelezettségek teljesítésének ellenőrzését szolgálja.
feketegazdaság	Az általánosan használt meghatározás értelmében ide tartozik minden olyan nem regisztrált tevékenység, amely hozzájárul a bruttó hazai össztermék előállításához. Más megfogalmazásban azokat a gazdasági tevékenységeket és a belőlük származó jövedelmeket tekintik ide tartozónak, amelyeket a hatóságok nem regisztrálnak. (Balog, 2014)

felszámolási eljárás	A felszámolás eljárás célja, hogy a fizetéképtelen adós jogutód nélküli megszüntetése során a hitelezők a törvényben meghatározott módon kielégítést nyerjenek. Az adós felszámolását az adós székhelye szerint illetékes bíróság hivatalból, illetve kérelemre rendeli el.
fogyasztást terhelő adók	Magában foglalja a következőket: általános forgalmi adó, jövedéki adó, regisztrációs adó, távközlési adó, biztosítási adó, pénzügyi tranzakciós illeték, turizmusfejlesztési hozzájárulás, népegészségügyi hozzájárulás.
GDP	Bruttó hazai termék egyenlő az ágazatok vagy szektorok által előállított, alapáron értékelt bruttó hozzáadott értékek (azaz a kibocsátás és a folyó termelőfelhasználás különbségeinek) és az ágazatokra vagy szektorokra fel nem osztható termékadók és -támogatások egyenlegének összegével. (KSH-Módszertan (GDP))
ideiglenesen eredménytelen végrehajtással érintett (IEV) követelések	Az 5074-2020-VEZ eljárásrend alapján IEV minősítésre akkor kerülhet sor, ha az IEV minősítés időpontjában a tartozás nem haladja meg a 200 ezer forintot, vagy ha a tartozásban adótartozás is szerepel, akkor a 100 ezer forintot, és a pénzforgalmi végrehajtás eredménytelennek bizonyult, vagy a tartozás meghaladja a 200 ezer forintot, vagy ha a tartozásban adótartozás is szerepel, akkor a 100 ezer forintot, vagy a tartozás az Európai Uniót megillető hagyományos saját forrásból fennálló követelést, pénzügyben kifejezett vagyoneklobzást, jogi személlyel szemben a büntetőeljárásban kiszabott pénzbírságot is tartalmaz, és a teljes körű végrehajtás eredménytelennek bizonyult.
igazgatóság	A NAV állami adóhatósági feladatokat ellátó központi és területi szervei
KATA	Kisadózó vállalkozások tételes adója. Az arra jogosult adóalanyok ezt az adót választásuk alapján fizetik. A kisadózó vállalkozás havonta a törvényben meghatározott tételes összeget fizet. A tételes adó megfizetésével az adóalany mentesül a társasági adó-, a személyi jövedelemadó-, a szociális hozzájárulási adó-, az egészségbiztosítási járulék-, a nyugdíj-járulék-, a munkaerő-piaci járulék-, az egészségügyi hozzájárulás- és a szakképzési hozzájárulás-fizetési kötelezettség alól. (2012. évi CXLVII. törvény 3. §-13. §)
kényszertörlesztés	A kényszertörlesztési eljárás egy olyan cégbírósi eljárás, ami a jogsértő módon működő cég jogutód nélküli megszüntetését és cégjegyzékből való végleges, vissza nem fordítható törlesztését eredményezi. A kényszertörlesztés alá kerülő cég nem hozható újra működésbe. Célja, hogy a törvénysértő módon működő, illetve működésképtelen cégek a gazdasági életben ne vehessenek részt.
kis- és középvállalkozás (KKV)	Az a vállalkozás, amelynek az összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb, és éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg. (2004. évi XXXIV. törvény 3. § (1) bekezdés)

KIVA	<p>Kisvállalati adó. Az adót – további egyéb feltétel teljesülése esetén – azon társaságok választhatják, amelynél a foglalkoztatottak létszáma nem több 50 főnél, valamint előző üzleti évükben nem érték el a 3 Mrd Ft árbevételt. Az adó mértéke az adóalap (személyi jellegű kifizetések és egyéb a törvényben meghatározott tételek egyenlegének összege) 11 százaléka. Ezt az adónemet választók mentesülnek a társasági adó, a szociális hozzájárulási adó és a szakképzési hozzájárulás megfizetése alól. (2012. évi CXLVII. törvény 15. §-24. §)</p>
munkát terhelő adók	<p>Magában foglalja a következőket: személyi jövedelemadó, magánszemélyek különadója, egyszerűsített foglalkoztatás utáni közteher, munkáltatói táppénz hozzájárulás 1/3-a, szociális hozzájárulási adó és NAV Tb járulék, egészségügyi hozzájárulás, NFA-t megillető bevétel, szakképzési hozzájárulás.</p>
támogató eljárás	<p>Az önkéntes jogkövetésre történő ösztönzés előmozdítása érdekében a jogalkotó 2017-ben új lehetőségeket és eszközöket biztosított a NAV számára. (Régi Art. 90/A. § (5) bekezdés a) pontja, illetve az új Art. 139. §-a) A támogató eljárás olyan új jogintézmény, amely az adózók érdekét szolgálja. A támogató eljárás keretében az állami adóhatóság kapcsolatfelvételt kezdeményezhet az adózóval, melynek célja a feltárt hibák, hiányosságok orvoslása az adóhatóság szakmai támogatásával, melynek révén a szankciók elkerülhetők. A támogató eljárásnak nemcsak a múltban elkövetett hibák kijavítása a célja, hanem az is, hogy a hibákat a jövőre nézve is kiküszöböljék az adózó gyakorlatában.</p>
vállalkozásokat terhelő adók	<p>Magában foglalja a következőket: társasági adó, egyszerűsített vállalkozói adó, kisadózók tételes adója, kisvállalati adó, pénzügyi szervezetek különadója, játékadó (kötségvetést megillető része), Energia adó (2018-tól energiatermékek jövedelmi adója), környezetvédelmi termék-díj, hitelintézeti járadék, cégautó-adó, környezetterhelési díj, játékadó NKA-t megillető része, rehabilitációs hozzájárulás, innovációs járulék, gyógyszergyártók és forgalmazók befizetései, baleseti adó, hitelintézetek járványügyi helyzettel összefüggő különadója, kiskereskedelmi adó, közműadó, kulturális adó.</p>
végelszámolás	<p>A végelszámolási eljárás során a nem fizetéseképtelen cég a jogutód nélküli megszűnést elhatározza, és a hitelezőit kielégíti.</p>
végrehajtási eljárás	<p>A végrehajtott okirat alapján a lejárt és az esedékességkor meg nem fizetett tartozás behajtására indult eljárás. (hatósági átutalási megbízás, jövedelem-letiltás, helyszíni eljárás, ingó és ingatlan foglalások, fedezetcsere, követelésfoglalás, átvezetés)</p>

1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. | 1364 Budapest 4. Pf. 54

TEL: +36 1 484 9100

email: szamvevoszek@asz.hu

web: www.asz.hu | www.aszhirportal.hu